

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1924 május 11.

129. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Együttműködés? . . .

Egy héttel ezelőtt a kormány minisztertanácsi rendelettel feloszlatta a Magyar Pártot, ma végrehajtották a feloszlató rendeletet, lefoglalták a párt irattárát, közben a belügyminiszter nyilatkozott a Bácsme gyei Naplónak s e nyilatkozatában megmagyarázza a kormány nemzetiségi politikáját. Nem akarunk e nyilatkozat egyes állításával vitába szállni, annál kevésbé, mert a nyilatkozatból az csendül ki, hogy nem célja az alkotmány rendelkezéseit telfüggeszteni s a nemzetiségi polgárokat szabadságuk és politikai jogaik teljességében korlátozni.

A belügyminiszter abból indul ki, hogy az SHS. királyság nem különböző nemzetiségekből összetevődött állam, hanem a szerbek, horvátok és szlovének homogén állama. Európában azonban nincs ma olyan értelemben vett homogén állam, amelyet csak egy nemzetiség lakik. Mussolini Olaszországban, amelyben a kormánypolitika tengelye a fascizmus, megtűri a szláv és német-pártokat és azoknak a legutóbbi választásokon is sikerült parlamenti képviselőkhöz jutni az „unita Italia”-ban.

Ma az SHS. királyság kormányának az a politikája, hogy a nemzetiségeket úgy akarja egybeolvasztani érzésben és gondolatban a szlávssággal, hogy nem tűri meg a külön nemzetiségi szervezkedést. Hangsúlyoznunk kell, hiszen a belügyminiszter is hangsúlyozta, hogy a magyarság lojalitása, törvénytisztelete, hazafias munkássága ellen nem lehet és nincs is kifogás.

A magyarságnak, az SHS. királyságban lakó több százezer magyarnak, vannak olyan sérelmei és kívánságai, amelyek nem tűnnek el azzal, ha a magyarságnak tilos nyelvi és nemzeti alapon szervezkednie. A magyarság azt kívánja, hogy az alkotmány minden rendelkezését hajtsák végre, hogy senki azért mert magyar és csak magyarul tud, ne legyen korlátozva abban, hogy tanulhasson, hogy önmagát művelhesse, vállalási szertartásaiban résztvehessen, bajában igazsághoz jusson, mesterséget tanulhasson és üzhessen, földhöz juthasson. Legyen tehát azok számára is, akik az állam nyelvét nem beszélik, iskola, könyv, ujság, színház, előadás, akinek panaszja van, hallgassák meg, ha anyanyelvén beszél is s akinek joga van a földhöz, kaphasson földet, ha szegény magyar is. A magyarságnak az a kívánsága, hogy valósággá váljék az az állampolgársági egyenlőség, ame-

lyet a régi szerb királyság tradícióihoz híven az alkotmány deklarálta.

A Magyar Pártban azért találkozott világnézleti és osztályellenlétekek ellenére az SHS. királyság minden magyar nyelvű polgára, mert az állampolgári egyenlőség nem valósult meg s ennek hiányát minden magyar egyformán érezte. Ez az állapot nem szűnt meg az által, hogy most nincs Magyar Párt, az orvoslásnak nem az a módja, hogy feloszlatták a Magyar Párt-ot, amelynek az volt a hivatása, hogy ezeknek a sérelmeknek orvoslását, az alkotmány végrehajtását követelje a törvény keretein belül, alkotmányos eszközökkel.

A kormány a belügyminiszter kijelentése szerint nem kívánja, hogy a magyarság némaságra kárhóztatva, lelkébe fojtsa kívánságait, hanem azt akarja, hogy új országos pártban, vagy a létező országos pártok keretén belül igyekezzenek a maga kívánságait és jogait érvényesíteni. Anélkül, hogy most állást akarnának foglalni abban a kérdésben, amelyik a magyarság jövődjét és legközelebbi feladatait kijelöli,

hangsúlyoznunk kell, hogy — ha ez az óhajlás komoly és ha a politikai pártok is elismerik, hogy a magyarságnak az alkotmányban és a nemzetközi szerződésekben biztosított joga élni s mint egyenlő jogu polgároknak joguk van egyforma elbánást kívánni az egyenlő jogu polgárok államban, akkor most a politikai pártok kötelessége magukévé tenni a kívánságokat, amelyeket a magyarság hangoztat s amelyeknek teljesülésén épül föl az állam igazi konszolidációja.

A kormányban a belügyminiszter megállapítása szerint, nincs bizalmatlanság a magyarok lojalitásával szemben. Ennek a megállapításnak az volna a következménye, hogy ne csak választási jelszó és a mandátum átadásával érvényét veszítő ígéret legyen a magyarság kívánságainak teljesítése.

Ha a kormány intézkedése s a belügyminiszter hivatalos magyarázata a magyarságnak s az országos pártoknak együttműködését kívánja, a magyarság joggal várhatja, hogy az országos pártok mi módon reagálnak a kormány-
nak erre a fölhívására.

Trifkovics Márkó kapott megbízást koncentrációs kormány alakítására

A designált miniszterelnök a federalista blokk feloszlátását követeli — Az ellenzéki blokk ragaszkodik programjához Davidovics, Korosec és Spaho a királynál

Beogradból jelentik: A politikai válság a szombati nap folyamán eljutott második fázisába. Délután egyenlő 12 órakor a király kihallgatáson fogadta Trifkovics Márkó törvényegységesítő minisztert és megbízta koncentrációs kormány alakítására. Trifkovics a megbízást elfogadta és kijelentette a királynak, hogy megbízatása alapján összeköttetésbe fog lépni a parlamenti pártok képviselőivel és a legközelebbi időn belül jelentést fog tenni a királynak tárgyalásai eredményéről.

Trifkovics kihallgatását a király félteneként fogadta és Davidovics Ljubát fogadta, közölvén vele, hogy Trifkovicsnak adott megbízást koncentrációs kormány alakítására. Davidovics hír szerint kijelentette, hogy a koncentrációs kormány megalkotása csak az ellenzéki blokk feltételei alapján lehetséges. Davidovics kihallgatása fél 1-ig tartott és utána a király egyenlő 2-ig tovább tanácskozott Trifkovicsal.

Az audiencia után Trifkovics Pasics lakására ment, akivel hosszú ideig tanácskozott. Délután

3 órakor Korosecet, félőtkor pedig Mehmed Spahót fogadta a király. Mindketten kifejtették pártjuk álláspontját a koncentrációs kabinet megalkotása tekintetében és közölték azokat a feltételeket, melyek mellett hajlandók a kormányban résztvenni.

Kormány — Pasics és Pribicsevics nélkül

Trifkovics megbízatása, amely azt bizonyítja, hogy a király munkakormány alakításával akarja a helyzetet megoldani, politikai körökben nem keltett meglepetést, designálását úgy magyarázzák, hogy a korona Pasics nélkül kívánja a válság eliminálását. Az ellenzék nagy elégtétellel állapítja meg, hogy Pasics kimarad a kormányalakításból és a blokk arra is számít, hogy Trifkovics megbízatása egyben Pribicsevics Szvetozár elejtését is jelenti.

A koncentráció feltételei

Egyelőre még nagyon kétséges hogy Trifkovicsnak sikerülni fog-e a koncentrációs kormányt megalkotani, minthogy azok a feltételek, amelyek mellett az ellenzék a

koalícióban részt venni hajlandó, sok tekintetben ellenkeznek Trifkovics kormányalakítási feltételeivel. Hír szerint Trifkovics feltételei elfogadhatatlanok a blokk számára, mert azok a blokk alapelveinek teljes feladását jelentenék.

Trifkovics az együttműködés feltételül azt kívánja, hogy

az ellenzéki blokk minden összeköttetést szakítson meg a Radics-párttal, a federalista blokk oszljon fel és az ellenzéki blokknak a kormányban résztvevő pártjai az alkotmány sérthetlenségét ismerjék el az új kormány működési bázisul.

A blokk részéről ebben meg van a készség az együttműködésre, amelynek fejében azonban ragaszkodnak az ellenzéki blokk programjához.

Trifkovics kormányalakításának sikere tehát attól függ, hogy sikerül-e mindkét részről engedékenységet elérni és Pasics hajlandó-e a vezetést átengedni. Kérdéses még az is, hogy a radikális párt hajlandó-e Pribicsevicssel szakítani. Beavatottak szerint mindezek a körülmények oly mélyreható eltérést követelnek az eddigi pártprogramra nézve mindkét pártcsoporttól, a melyet aligha lesz lehetséges elérni és ezért nagy szépséssel viseltetnek Trifkovics megbízatása iránt. Emiatt arra számítanak, hogy Trifkovics megbízatása már hétfőn kudarcot fog szenvedni.

Trifkovics tanácskozásai

Trifkovics designált miniszterelnök délután 6 órakor meghívta Davidovics Ljubát, akivel egy óra hosszat tanácskozott. A tárgyalás során Trifkovics kifejtette azokat az elveket, amelyek mellett az új kormány alakítását kívánja és megkérdezte erre vonatkozóan az ellenzéki blokk vezérének nézetét. Davidovics kijelentette, hogy a blokk a kormányban való részvételét az egyesült ellenzéki pártok programjának teljesítésétől teszi függővé. Ez a feltétel természetesen, merev formájában, teljesen lehetetlenné teszi a radikális-pártnak az ellenzékkel való koalícióját.

Ezután Trifkovics Pribicsevicssel tárgyalta hosszasan, majd újból az udvarhoz ment, ahol a királynak referált délutáni tanácskozásairól.

Vasárnapra Korosecet és Spahót hívta meg tanácskozásra Trifkovics. Azokra az elvi ellentétekre való tekintettel, amelyek Trifkovics kormányprogramja és a klerikális és muzulmánpart programja közt fennállnak, nem remélhető, hogy a két pártvezér megegyezésre tudjon jutni Trifkovicsal.

Szombaton este az ellenzék blokk vezetői tanácskozást tar-

A Káin-bélyeg

A bibliában nincs nyoma, de legendák őrzik, hogy a testvérgyilkos Káin homlokát bélyeggel jelölte meg az Ur. A véres bűn bélyegével. S a legenda arról is tud, hogy Káin bélyegét örökölték utódai is: a kainiták, a gyilkosok nemzetsége. Azóta tekint úgy a fürkésző szem minden gyilkosa arcába, hogy valami árulkodó megkülönböztetést keressen rajta, hogy megtalálja a végzetes stigmát, amely felismerhetővé teszi az embert, aki őt. Ósrégi kíváncsiság ez, amely kutató tekinteteket a gyilkosra kényszerít, akár fotográfiáját nézzük, akár valóságban kerülünk vele szembe. Vagy nem vetted észre, milyen nyugtalan idegességgel fürkészed a pár vonalas újságrajzot, ha valamely véreskezű bűnöst hoz eléd? Orrán, száján, fülén, homlokán, vagy szemén, valahol rá akarsz bukkanni arra a jelre, amely minden más embertől elválasztja.

Mi ennek az oka?
Hiszen tudjuk, minden emberben ott lappang a gyilkos, a vére szomjazó vadállat, a hajdan ő, akinek tépő fogait még most is őrizzuk állkapcsunkban. Az egyik tőrrel ő, a másik szóval, ártalmatlannak tetsző, legális cselekedettel. — a különbség csak ennyi. Talán csak alkalom dolga: ki jut el a késig vagy pisztolyig? Mit keresünk hát a gyilkos arcán? Miért vizsgáljuk hát mégis kutató szemmel vonásait? A felelet egyszerű. A gyilkos már átlépte a vértöltő törvényt. Ő már tanúságot tett élet ellen törő, barbár erejéről és ez az erő megrettent, visszahőkölte bennünket. Tudatunk alatt megmozdul a védelem pajzsa. Ösztönösen keressük a defenzív gesztust e sötétben orvul támadó, állati erőszak ellen. Az áruló vonást lessük, a bélyegét, a stigmát, amelyről felismerjük a gyilkos. Ősi védekezés ez, az élet elhárító karlendítése a fenyegető, félelmes halál ellenében. A gyilkos engem is megölhet. — ez a borzongató sejtelem bujkál gondolatomban mélyén, mikor a leleplezett gonosztevő arcát vizsgálom. Jó volna hát valami bizonyos, óvatosságra intő jelet felfedezni rajta, hogy megismerjem, ha utamba áll, Freud talán beszél erről valahol. De ha nem, akkor is az ő elmélete, analízis módszere deríti fel egy sugarával ezt a homályos kérdés-komplexumot.

Hogy mennyire így van, semmi sem bizonyítja jobban, mint a középkori tűzes vasbélyegzője, amely a gyilkos fegyenc homlokát fizikailag is megperzselt. A gályarabok, a bagno lakói valóságban is homlokukon hordozták a gyilkos bélyeges jegyét, a kaini stigmát, hogy szókésük esetén mindenki felismerhesse őket. Később vállukra ütötték az izzó vasat, majd a haját felében leberetválták fejükről. Dosztojevszkij, aki a múlt század ötvenes éveiben négy esztendeig szenvedte a katorga borzalmain, elmondja: miképp jelölték meg tűzes bélyegzővel a közönséges bűnösöket Szibéria börtöneiben. Idők múltán, hogy a börtönök sivár falait is áttörte a humanizmus szelleme, lomtárba került a bélyegzővas, amellyel most már legfeljebb birkákat, vagy lovakat szokták temporon sútni. A fegyenc dorócruhája azonban ma is megvan.

A múlt börtönörei után írók és tudósok próbálták megtalálni a Káin-bélyeg vonásait a gyilkos arcán. Emlekezzenek csak a Dosztojevszkij lélekutató munkájára, ahogy a zálogos, Rogosin, Akulina férje, Raszkolnyikov Rodion, Szvidrigailov vagy a Karamazov-fattyu bonyolult gondolat- és érzésszövetében próbálja megmutatni a gyilkos uralkodó jellemvonásait. Aztán gondoljanak Lombrosóra, aki a koponya alakulataiban, a homlokesonj dudoraiban, a szem állásában akarta kimutatni a született gonosztevő ismertető jeleit. Elvontabb téren, más formá-

ban, de ugyanaz a vágy nyilatkozik meg ebben, mint a középkor barbar rendszabályában: felismerhetővé tenni a gyilkost.

Pedig hiábaválo, meddő a kísérlet. Eredménye legfeljebb egy-egy remekmű, egy-egy zseniális teória. De gyakorlati értéke: semmi. A gyilkost, aki minden emberben ott lakik, nem lehet felismerni, csak a késről, amelyen már vér párolog. Nincs bélyeg a homlokán, se a biblikus legenda, se Lombroso elmélete értelmében. Egyik ilyen, másik olyan s valamennyi hasonlít embertársaihoz, akik még nem öltek. Az ösztönös kíváncsiság azonban erősebb. Ismerni akariuk a gyilkost s ezért ma is ép úgy keressük arcán a Káin-bélyegét, akár a legendát életre hívó primitív népek.

Az újságban közölt, közönséges rajzon nincs semmi feltűnő vonás. A nyájas olvasó mégis keres, kutat, sőt legtöbbször talál is benne valamit, amire azt mondhatja: ez az. A képzélődés segíti életösztönét s a leg-

egyszerűbb arcon is, mihelyt a törvény betűje mellékelj hozzá az ítélet bélyegét, megéli a rendellenességet, amely a véreskezű hóst Káin örökösevő tette. Most, amikor megint egy borzalmas gyilkosságnak — a tárnokuccai asszonypusztító férfi bűnének — izgalma remeg át ezen a nagyvárosban, hányan hajolnak majd lázas kíváncsisággal az újságrajz fölé s hányan akariák szentöl-szembe látni a gyilkost, bizonybizva abban, hogy megismerik valamiről. A nézéséről, konok homlokáról, szájának csorba ívéről, vagy egy különös gesztusáról.

Ez a hit, ez a bizakodó vágy, ha csak áltatjuk is vele magunkat, egyidősnek tetszik magával az emberrel. S akinek kedve van mélyebbre nyulni az ösztönök szövevényei köze, azt hiszem, könnyen ráakadhat a Káin-bélyeg hitének szomszédságában egy másik hitre, amelyet Kálmán — a predesztináció tanának nevezett.

Kárpáti Aurél.

Az élet célja

Írta: Baedeker

Gyalog löttünk vissza a temetőből, ahová egy barátunkat kísértük ki, s a zuhogó eső elől betértünk egy külvárosi csapzókba. Tisztességes és tiszta hely volt, s ha a homoki bor, amelyet elébünk tettek, nem lett volna savanyu, talán kedélyesebb beszéd tárgyat találtunk volna a halálnál. De a buckák borának nincs az a bufelejítő hatása, mint a szőlőhegyek vidámabb nedvének, s így tovább is csak a halálról beszéltünk, s arról, ami még szomorúbb a halálnál is: az életéről.

Miután szóvá tettük mindazt, amit ilyenkor szokás: hogy annak, aki meghalt, nincs már semmi baja, s hogy alig volt a gyászközség soraiban valaki, aki ne cserélne szívesen az immár boldogulttal, — elkezdünk ostobaságokat beszélni. Azaz: okoskodni.

Valamelyikünk fölvetette a kérdést: mi tulajdonképpen az, ami a felnőtt és gondolkodó embert élni kényszeríti, ami benne az élethez való akaratot folyton táplálja, s a mindnyájunkban dúló pszichológiai anyagok és törekvéssel szemben az ellenállóképességet fentartja? Miért van kedvünk élni? És mit látunk célnak magunk előtt az életben, holott a végső cél már túl van az életen? (Mert hiszen az maga a Halál.)

Csupa olyan emberek ültünk együtt, akik sohase tanultak rendszeresen filozófiát s ritkán jutottak hozzá, hogy afféle életkérdésekről beszéljenek, amió a halál. Össze-vissza kiabált mind-egyik, s nem kevesebben hadartunk egyszerre, mint hatan. Ami elég nagy lármá, ha meggondoljuk, hogy mind-össze heten voltunk. »Heten, uram, heten.« Jenő azonban, a beszédes Jenő, férfitársaságban feltűnően egyszavu volt, neki csak akkor járt a szája, ha nők között volt. Férfi ugye hallgat a férfira — mondta —, hacsak nem a föl-jebbvalója; csak asszonyokkal érdemes diskurálni, azok adnak még valamit a férfiak szavára. Nos, ennek köszönhetjük, hogy csak hatan beszéltünk számárságokat, és nem mind a heten.

Végre, mikor mindannyian rekedté ordítottuk magunkat s beláttuk, hogy minden vitaközásnak alkotmányos med-derben kell folyni, elhatároztuk, hogy sorrendben fogunk felszólalni, és pedig a seniores priores törvénye szerint az idősebbség sorrendjében. Ami férfiaknál nem jár nehézséggel.

Konstatáltuk, hogy Jánit a szó. Nem soká kérette magát s a következőkben adta elő a mondanivalóját:

— Bolondok vagytok mindannyian, akik meg nem házasodtok. Mert így igazában nem tudjátok, miért éltek. En legalább tudom, hogy a családjáért vagyok és küzdök. Az egész világrendőnek az alapja: az életakarát: ez azonban az egyénnél nem működik a nagyvilágért, hanem csak azért a picinyért, amely körülötte van. De ez a kicsi yi-

lág — a család — része és alkotóele-me az államnak, ez megint egy világ-résznak s az egész földi világnak. S bár az a számtalan ember, aki ebben a városban, ebben az országban s ezen a világon él, szörnyű módon közömbös előttem, mégis közvetve értük is élek, értük is dolgozok. De közvetlenül nem kívánnék éretük egy lépést se tenni, olyan kevés közöm van hozzájuk. A család az, amely fundamentuma mindennek, s ha előttem egykor az a véres idő, mikor a kommunista állam nem bír meg a családi élet édes meghittségeit, akkor — szent meggyőződésemm! — nem lesz többé érdemes élni, s többen fognak meghalni akut öngyilkosságnak, mint krónikus betegségekben. A parancs, hogy valakiről gondoskodnunk kell; a kötelesség, amely e cébből bennünket küzdelemre és munkára serkent; az érzet, hogy a családunk által tagolatban és összefüggésben vagyunk az állammal s a legnagyobb társasággal; az emberiséggel; a tudat, hogy *schol se vayunk egyedül*, a család szeretetnek ez a meleg érzése, ez az, ami fentartja bennünk az életkedvet. A család által függünk össze a világgal, család nélkül kivüle állunk, nem tartozunk hozzá; s nincs miért dolgoznunk, ha nincs *kiért!* Ismétlem, bolondok vagytok, hogy nem házasodtok!

Jánit mindig lenéztük egy kicsit a nyárspolgáris gondolkozásáért s haragudtunk rá a kiméletlenségéért, amely-lyel mindég a felesége szeretetreméltóságáról s két kis fiának a csodálatos okosságáról beszélt. Olyan ez, mintha valaki a bankjegyekkel vagy az aranyaival dicsekszik. Gondolhatják, hogy az ilyenajta beszédek nem valami nagyon növelték előttünk a népszerűségét. De mert nyílt házat vitt s jól lehetett mulatni nála, csak úgy titokban elégedetlenkedtünk vele.

Lajoson volt a sor, akinek Faragó volt a becsületes neve, de mi csak így hittuk: Bizottsági Lajos, mert bámulatosan lelkes közügy természet volt, egész nap bizottsági üléseken elnökölt vagy ülnökölt, s életének javarészét tanácsstermekben és indítványok fogalmazásával töltötte. Most is így kezdte a monológját: »Tisztelt Bizottság!«, s aztán folytatta:

— Az előttem szóló tisztelt bizottsági tag ur, szerény nézetem szerint, az általánosítás hibájába esett. Az életcélok oly egyének, mint maguk az emberek, — nem élhet mindenki ugyanazért az egy eszményért. Valamint nem halhat meg mindenki a hazáért, akként nem is élhet mindenki a családjáért. A család utóvégre is, csakúgy mint a vagyon, vagy mint a »bunda« (néhány bizottsági ülésen ferbliznek is), véletlen szerencsének a dolga. Az egyiknek jut, a másiknak nem jut. Az egyiknek kijön,

a másiknak nem jön ki. De nem is érdeke az államnak, hogy mindenkinek legyen családja. Kik a legbüzböbb közügyi harcok? Nem az agglagények s a családtalanok? Nem ezek áldoznak-e legtöbbet a hazáért? S vajjon nem szép cél-e a közügyeknek élni? En és a társaim, akik ennek az eszménynek hódolunk, azt hisszük, hogy éppen annyi okunk van élni és dolgozni, mint azoknak, akik asszonyt ruháznak és gyermekeket nevelnek. S mivelhogy az állam a családokon alapszik, s magában foglalja azokat, hát közvetve mi is munkálkodunk a családok javán, csak-hogy nem a magunkén, hanem a másokén. A mi törekvéseink még rokonszenvesebbek, mert önzetlenebbek, mint azoké, akik egy kis kör boldogításán fáradoznak s csak kicsi mértékben járulnak hozzá a közjóhoz. Ők közelebb állanak az emberiség kezdetéhez mint mi, mert hiszen az ősember is törődik a háznépével és dolgozik érte; mi eleiben magasabb fokára emelkedtünk a polgárosodásnak, mert nagyobb családunk — az államnak — üdvére törek-szünk. S a mi munkánk magában foglalván azokat, akiknek mindenük a család, a mi munkánk szebb, hasznosabb és egyetemesebb, mint az övék. A cél pedig, amelyért élünk és szenvedünk s tűrjük mindazt, ami fölött Hamlet bus-lakodik, nemesebb és nagyobb, mint az övék, mert magában foglalja az ő cél-jait is.

A hatás, amelyet a »bizottsági« szónoklat aratott, nem volt valami nagy. A kis társaság siri csöndességéről látszott, hogy Lajos ur senkinek se beszélt a lelkéből, csak a magáéból.

Aki utána következett, Aladár, fölényes mosollyal fogott az előadásához, mint aki biztos benne, hogy igazat fog-nak neki adni.

— Csak egy dolog van, améért érdemes élni, s ez az élvezet. Akár tudjuk, akár nem — akár érezzük, akár nem —, csak ezért élünk el addig, ameddig a palóc is eltart: *hottig*. Ha neked (s itt Jánitól fordult) nem szerezne gyönyörűséget, hogy a gyermekeidért dolgoz-latsz, s ha te (itt meg Lajosra nézett) nem találnál élvezetet az ugrynevezett közügyekben, amelyek sokkal inkább magánügyek mint gondnád, akkor édeskeveset törödnének a családdal meg a hazával. A hazáért meghalni — mint a római mondta — nemcsak *decorum*, hanem *duice* is. Ugyanez a mondás il-lik azokra is, akik élnek érte. Minden-kinek a lelke (a teste meg éppen!) vá-gyódik valamelyes élvezet után, s az ember ott ragadja meg azt, ahol talál-ját. Az ember nemcsak abban különbö-zik az állatiól (amelyhez annyira ha-sonló), hogy nevetni tud és politizálni szereti, de abban is, hogy raffinált, szenvedelmi, sportszerűen üzött fog-lalkozásai vannak s hogy maga válo-gatja meg a gyönyörűségeit. S mert a létezés maga nem valami nagy passzió, s mert a szenvedés, amely minduntalan fölbukkan körülöttünk és alaposan meg-kinöz bennünket, ugyancsak pozitív, — a természetnek, hogy nagyon el ne kese-redjünk, egyen- és ellensúlyozásul állít-tani kellett ellenébe valamit, s ezért adományozta nekünk az élvezetet. Ez az, ami után járunk mindannyian: a fölfedezésre induló sarkutazó, a bána-tát daloló poeta s a kutató tudós, éppen úgy, mint a szerelmes kalandokat haj-lászó Don Juan, az éjszakákat átdő-zsölő lump s az éjjel-nappal kártyázó játékos. Mindenki azt teszi — ha a szá-badsága megengedi —, amítől a legtöbb élvezetet várhat, s ha Lajost valami jobban mulattatná, mint a politikának a nagyképűsége, akkor régen háttat for-dított volna annak. En például, abban találok a passziómat, hogy az ember-sportnak éljek, — mihelyest jobban megkedvelek valamit nála, rögtön föl-hagykok vele. Ellenkezik az ember ter-mészetével, hogy egyebet tegyen a maga jószántából mint ami jólesik neki. Hiszen a vértanú legtöbbje is azért halt meg kínos halállal, mert maga kívánta így —, élvezet volt neki a gyötörtetés. Csak a motivuma volt tiszteltreméltóbb, mint az enyém...

Száz szónak is egy a vége: azért élünk, hogy élvezzünk.

Elhallgatott és rágyujtott egy finom szivarra, amely jól esett neki és megvetéssel tolta el magától a borospoharat, amely nem volt kedvére.

Berci, aki már megbukott egy képviselőválasztáson, s nemsokára megint megkockáztatja ezt, így nyilatkozott:

— Minden ember külön akar lenni másoknál. A természeti világ egyéb teremtményei csak *lenni akarnak*, s ezért a kis célért harcokká végig a létért való küzdelem. Az ember becsvágyóbb és uralkodni kíván más hasonló fölött, ő tehát (s ebben nem ad igazat Darwinnak) nem a létért küzd, hanem a karrierért, az elsőbbségért. S ha azt kérdezték, mi ösztönöz bennünket az élet folytatására? — azt felelem: az *ambíció*. Nemcsak a királyok akarnak különbek lenni a többi királyoknál, hanem a koldusok is a többi koldusoknál, és minden ember a szomszédjánál. Az embernek legtermészetesebb tulajdonsága pozitív irányban a becsvágy, negatív irányban az irigység. Ha valaki nagyon szerény s nem kíván kitűnni, akkor ez nem bizonyít a teóriám ellen semmit. Ez a jó ur egyszerűen keveset beéri, s megelégszik azzal, ha *kevésnekül különb*. Az, aki a legjelentéktelenebb valamely közületben, rögtön megölné magát, ha tudná, hogy ő az. De mert ezt nem tudja, tovább él és küzd, hogy elhagyjon néhányat, akik előtte ballagnak s akiket utóérni remél... A mi barátunk, akit most temettünk, abban a hírből állt, hogy nincs semmi becsvágya. Nem igaz. Valóságban nem volt kevésbé ambiciózus mint én, aki minden áron a parlamentbe akarok jutni. Neki az volt a kicsi ambíciója, hogy minden ügydarabját azon a napon intézze el, amelyen megkapta, s hogy pontos és lelkiismeretes tisztviselő legyen. Végre is, mindenki csak abban a körben lehet becsvágyó, amelyben él, s az csak természetes, hogy egy táblabíró nem vágyódik katonai babérok után, s egy gyáriparos nem utazik a *pro litteris et artibus*-ra, — de a valamirevaló suszter éppen olyan dicsőséghajhász a maga szakmájában, mint egy miniszter a magáéban, s amaz éppen úgy törekszik kitűnni a társ-suszterek közül, mint emez az államférfiak átlagából. Röviden: azért élünk, hogy mentül fényesebben temessenek bennünket. Mert az ambiciózus élet jutalma siker esetében: fényes temetés. Kivánom mindannyiunknak. Dixi.

Most Egon vette át a szót, aki mindig extravagáns volt. Az életet különben is kevésre becsülte, az olyan emberek módjára, akiknek kevés a gondjuk.

— Én az életet egészen másként fogom fel mint ti. Az *élet tulajdonképen: az idő*. Az idő, amely rengeteg sok évek óta folyik, s még sok millió esztendőig fog tartani, talán éppen a véghetetlenségig. Ezen idő egy parányi részében mi is itt tartózkodunk, ki hosszabb, ki rövidebb ideig, egyikünk jó, a másikunk rossz helyen, akár a színházban, ahol drága és olcsó, jó és rossz helyek vannak. Ami a multa vonatkozik, megtanuljuk a történelemből; a jelent végigéljük, helyesebben végignézzük; s mert a kíváncsiság az első tulajdonság, amely születik az emberrel, s az utolsó, amely elhagyja őt, kíváncsiak vagyunk a jövőre. S ez az életfentartó elem bennünk. Kiváncsiak vagyunk a következő órára, a holnap napra, a váró esztendőre, a legközelebbi évtizedre, szóval: a jövőre. Csak az halhat meg szívesen, aki el tudja aletelni a tudásnak ezt a vágyát. Ki tudja, hány ember maradt már életben, aki máskülönben megvetéssel hagyta volna itten e világot, csak azért, mert tudni óhajta: mi lesz holnap, holnapután vagy utómókor? A természetnek az egyik huncutsága ez, amellyel szebb jövőt ígérve rávesz bennünket, hogy tűnjük el a keletetlen jelent. Minden következő perc igazolja ugyan, hogy nem volt érdemes rá várni, de ez a perc már a múlté, s az ember folyton azt reméli, hogy *talán mégis értékeesebb lesz, ame-*

lyik utánna jön. Az a tanács: »aludjunk rá egyet«, ha valami elhatározás előtt állunk, nem bizonyítja-e, hogy merő kíváncsiságból élünk, a holnap kedvéért? Az átélte nap olyan, mint a kivott pohár, nincsen már értéke. Csak azért élünk, hogy meg tudjuk: *mi lesz majd ezután?*

Mialatt Egon beszélt, kísértett a nap, hamarosan fölszártotta az aszfaltjárókat, s az előbb még néptelen utca hamarosan tele lett siető és sétáló alakokkal, dolgos emberekkel és gondtalannokkal. Ez utóbbiak közé tartozhatott az a sötétkékruhájú fiatal hölgy is, aki az utca szemközti oldalán járt könnyű, de gyors léptekkel.

— Nézzétek! — kiáltott Jenő, s mindannyian odapillantottunk.

Még egy perc, s a karsu nőalak, aki nek arcát háromszoros sűrű fátoly fődte, miután óvatosan körülnézett, besurrant egy jelentéktelen külsejű házba, amelynek egyszerűsége sehogyse illett látogatójának a díszingvált megjelenéséhez.

— Édes találkozóra jött — így szólt Jenő. — A kocsiját, észrevehettétek, elbeesájtotta az utcáskor, s most meglehetősen biztonsággal ölelkezik ez elhagyott vidéken, nem is sejtve, hogy e külvárosi kocsma ablaka mögött ismerősök is ülhetnek. Tudjátok, kicsoda?

Halkan megmondta. Igen jó hangzású név volt.

Jenő pedig, aki rögtön beszédre lesz, ahogy egy félig-meddig csinos nő sziluetjét látja, folytatta:

— Bolondok vagytok mindannyian és számárság mindaz, am' összebeszélték. Azért élünk, amit most itt láttunk. Egy ilyen asszonyért s a többi sok ezerért, ez édes teremtményekért él bennetek és bennem az életakarás. A többi, az mind svindli. Az az ember ott abban a házban (s itt megint eléggé ismert urat nevezett meg), aki boldogan falja most a maga szép asszonyát, talán szintén azt hiszi-gondolja, hogy a házért él vagy valamely más jóhangzó ideálért. De hát minek erről oly sokat smoncázni? Vizsgálja meg mindenki a cselekedetei végső okát s a titkos rugóját, — bizony az több férfinál lesz: az *asszony*, mint a család, a haza, a jólét, a becsvágy vagy a kíváncsiság. Legyünk őszinték, s ha már azt hisszük, hogy meg tudjuk csalni a világot, legálabb egymás előtt ne pózoljunk, akik mindannyian — bár még nem vagyunk öregek — vén huncutok vagyunk... Nem szándékoztam beleszólni a disputákba, de amikor megjelent sötétünk a meghazudtolásokra maga a szerelem s annak legbüvösebb formája: a tiltott szerelem, lopódzkodó ármányosságában, hadat üzenve a világ itéletének, veszedelmes kalandot kockáztatva meg fényes nappal a járókelők szemeláttára, amikor megláttam a randevura siető nőnek e szép példányát, akkor nem tudtam tovább hallgatni. A szerelem uralkodik ezen a világon s általa: a nő. S mi (a teremtés urai) érte élünk, tudatosan vagy tudattalanul, mindannyian. Aki tagadja, az álnok vagy — ami még rosszabb: számár. Menjünk haza.

Kifizettük a borunkat s elindultunk a modern város felé.

Szóltanul haladtunk párosan vagy hármassal egymás mellett, s csak akkor kezdtünk fölérünk, mikor az Andrassy-utrá érve, ott sok sétáló lányt és asszonyt láttunk. (Járiak ott valószínűleg férfiak is, de ki vette őket észre?) Nem ment el mellettünk valamirevaló alak, akit szemügyre ne vetettünk s akinek a kalapja alá ne pillantottunk volna. Akit közülünk észre nem vettek hatan, azt fölkedezte a hetedik. Csupa szép nő sétált ott a délutánvénen, — a csunyák otthonmaradtak, amit igen okosan tettek.

Egon, aki olthatatlanul kíváncsi a holnapra meg a születendő esztendőkre, a szókék előnyeit fejtegette a többi színek fölött, s kicsi híjja, hogy ebben a kérdésben hájba nem kapott Lajossal, a csak közügyekért hevülővel, míg Jani, a hü férj és gondos családapa, azon soppázkodott, hogy sáros cipővel kell megjelenie olyan helyen, ahol nők sé-

tálnak, a sportkedvelő Aladár pedig, valahányszor egy hölgyismerését köszöntötte, annyira kidüllesztette a melletét, mintha a világ meghódítására készülne.

Asszonyokról beszélgettünk meg leányokról, kalandokról s a szerelmi élet csalódásairól és meglepetéseiről, a nő ellenfél erejéről és gyengeségéről, a kacérságáról s a hódíthatása kedvező és kedvezőtlen chance-iról. Akadt olyan

hang is, amely dicsekedett... Oh, hét férfi között találkozik mindég egy vagy kettő (s néha hat-hét), aki olyan allűrökkel áll elő, mint egy Lauzun s olyan nagyokat mond, mint az idősebb Münchhausen.

Jenő pedig csak mosolygott egy olyan urnak a felsőbbségével, aki győzött, és Jani, akinek otthon családja van, egyszerűen csak így kiáltott föl lelkesen: — Mégis csak szép az élet!

Ahol a fillérnek is nagy az értéke

Apró feljegyzések Amerikából

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

New-York, 1924 április

Amerikában hallatlanul olcsó az életem. Nem szabad természetesen átszámítani dinárra, mert Amerikában 1 cent csak egy cent — egy krajcár — és nem fontos, hogy Európában hány kóronát vagy dinárt ér. Egy munkás átlag megkeres havonta 100—150—200 dollárt, szakmunkás — iparos, — bányász 300—400 dollárt is, már pedig ha egy kéttagu család naponként háromszor eszik, ha jó és bőséges koszon él, alig költhet el hónapoként táplálkozásra 30—35 dollárt.

A liszt, zsír, vaj, tej, tojás, kávé, tea, főzelék, hus és gyümölcs csak centekbe kerül. Bármit rendelsz a kocsimáknak is. *kenyeret és vaját annyit ehetsz ingyen, amennyit akarsz.* A legutolsó vendéglőben is a legjobb minőségű és legfrissebb kosztot kapod — hiszen itt nem ez a drága, hanem az üzletbér és konyhakiszolgáló személyzet fizetése, — az étel annyira nem számít jelentősen, hogy a régi jó időkben, amikor még italtilalom nem volt, a sörházakban nyitott büffet volt, annyit ehett bárki, amennyit akart, csak sört kellett megfizetni.

Zöld főzelék és gyümölcs van telen nyáron, mert hol Californiában, hol Floridában, hol Virginiában vagy Oregonban van szüret. Február végén ezért a zöld bab fontja 20 cent volt, a szőlőé 30 cent, 4 font alma 25 cent, a narancs darabja 2—3 cent, az ananász fontja 35 cent. A krumpliból pedig — amelyik itt a legjobb az egész világon — 5 fontot adtak 20 centért.

A ruhanemű európai pénzre átszámítva drága. Az itteni kereseti viszonyokhoz arányítva azonban olcsó. Mert egy 250—350 dollárt kereső munkásnál igazán nem sokat jelent 20 cent egy pár harisnyáért, 10 cent (10 krajcár!) egy elegáns zsebkendőért. Jó férfi cipőt kap 3 és fél dollártól fel egészen 10—15 dollárig, női selyemharisnyát 1 dollártól föl-felé, férfi ruhát 25 dollárért és egy szép női selyemruhát 35 dollárért. Vehetsz azonban 700 dollárosat is.

Hallatlanul olcsó az újság. A nagy, amerikai hasábos, 40 oldalas New-York Times 2 cent. A vasárnapi szám — 100 oldal, az átolvasásához kevés egy hét — 5 cent. A kedvenc szépirodalmi — társadalmi hetilap: a Saturday Edening Post pedig, amelyet még Franklin Benjamin alapított Philadelphiben és kémillió példányban jelenik meg az ő 120—150 oldalával 5 cent, igaz, hogy egy oldal hirdetés viszont — 8000 dollár.

Egy barátomhoz taxin mentem Coney Islandra és a 20 kilométeres ut 4 dollárba került, ugyanezért az utért visszafelé villanyoson fizettem — öt centet.

Fel sem tűnik, ha a subway előtt megszólít egy ismeretlen ember: — Adj öt centet, mert nincs subwayra valóm!

Azon sem ütődik meg senki, ha a vendéglőshöz beállít egy idegen:

— Nincs mit ennem, adjanak valamit.
— All right, de utána segítsz a

mosogatásnál!

New-Yorkban egymás mellé kerülnek az áruházak: van dohány, autó, pamutaru, toll nyakkendő stb. városnegyed. Hetekig várjálhasz a dohánylevelekben, pamutban, régi könyvekben vagy ócska vasban. És napokig nézheted a gyémántosok kirkakatait a Maiden Lanen. Több millió értékű briliánst látva együtt.

Koldust nyomorékot alig látsz, pedig sehol annyi nyomorék nincs mint itt. Magyar bányászt is keveset láttam aki át ne esett volna legalább egy bányakatasztrófán. Ehen nem hal senki, kórházban elsőrangban ellátnak bárkit ingyen. Viszont sehol sem olyan olcsó és értéktelen az emberi élet, mint itt. Sehol annyit nem törődnek a szociális követelményekkel és sehol úgy ki nem facsarják az embert, mint Amerikában, ahol öt esztendő gyermekeket is tömegével dolgoztatnak éjszakai üzembn.

Most választják az elektorokat, vagyis azokat, akik az ősszel választani fogják a köztársasági elnököt. Elképzelhetetlen korteskedés folyik reklámban, lapokban, fényszórókkal, villanylámpaeffektusokkal és főként a mozikban, Milliókat költenek.

A borbélyomná délután nagy a sürgés-forgás. A műhely egyik felében hosszú asztalnál rendőrtisztviselő ül, két férfi és három nő irnok. Hordozható vaszonfülkékbe vonulnak vissza ceruzával és tintával az emberek, akik az ajtó előtt sort állva jutnak be.

— Kiadtam a műhely felét elektorválasztásra — mondja a mester — 30 dollárt fizetnek az egész kampányra.

— És maga kire szavaz? — kérdezem.
— Senkire — feleli fölényesen — 40 éve van szavazati jogom. Még soha sem szavaztam. Hiszen nem hoz ez kérem a konyhára egy dollárt sem.

Es lenézi azokat, akik kint órák óta türelmesen várnak, hogy voksolhassanak.

Minden irodának, szállónak, áruháznak meg vannak az office — leányai — kifutó fiúk. Ha rosszul megy a közjegyzőnek, állástalan a tisztviselő, emegy office-boynak. Találtam köztük magyar huszártisztet, mérnököt is és alig akadt gazdag ismerősöm, aki ne lett volna office-boy is. Jól is keresnek. De senkit sem tartanak egy évnél tovább, mert aki egy év alatt el nem tud komoly hatásban elhelyezkedni, az nem érdemli meg, hogy office-boy legyen.

A milliárdos Morgan neve G. P. (Dzi Pi) Morgan. A leghíresebb amerikai office-boy is így szólítja, ha dolga van vele:

— Hello Dzsipi!
Próbálja azonban így szólítani akár a legmilliárdosabb idegen.

Ez az ország az ő óriási fölényével is még egy nagy gyerek. És ez az ország az ő mamuth-városával még nincs tele.

Kun Andor.

TAMÁS ISTVAN:

Husz esztendő hidján

Ugy beleszaladtam a tengerekbe,
csak a halak látták és az ég,
ki örzi a szerelmes sziveket.

Előre nézek és szembe és föl
a magasba,
ma nincs megállj és nincs pardon,
a lellem hűfelé szaladt,
jöjjenek hát a varjak és a jóbarátok,
a vénség örült hentese,
ollójával nyirbáljon
mindenki belém,
halljátok, halljátok,
utolsó, rossz kalóz vagyok,
ki megloptam a vízbejullat is
és megütöttem a szeretőmet,
ó, aki szeret, az így szeressen,
aki követ, az így kövessen,
én nem tagadom meg magam
és áldom ezt a hóhérvárost,
áldom, amit elvéreztem,
a sok hősi hühöt semmiért,
a szép, szerelmes zord időköt
és bátorságom a Góliátot,
ki egy májusi délelőttön
csukott szemekkel átsétált
husz esztendőm aranyhidján.

Ó be csudálatos,
csudálatos is lesz még egyszer,
hogy én ilyen nagyon utálni tudtam,
hogy én ilyen vadul remélni tudtam
és a halálért üzentem rémülettel,
ha meglepett a szerelem.

Zarándokok Rómában**Ünnepélyes fogadás a Vatikánban**

A „Bácsmegyei Napló” megemlékezett már arról a nagyszabású zarándoklatról, amelyen az egész világ katolikus képviselői résztvesznek, hogy hódolatukat mutassák be a Vatikánnak és XI. Pius pápa Őszentségének. A zarándoklat résztvevői a különböző országokból egyházmegyéik szerint látogatnak el az örökvárosba. A római katolikus egyház „szent évét” az SHS királyság hívói is megfogják ünnepelni. A bácskai és bánáti katolikusok egyidőben indulnak Rómába.

A zarándokok fogadása a Vatikánban a kövélkezéskép történelmi: A fogadás ideje délelőtt tizenegy óra és helye a Vatikán kis trónterme. Ha a zarándokok száma igen nagy, a fogadás az udvaron megy végbe és erre az alkalomra ott külön pápai trónust álltanak fel.

A zarándokok fogadását legfelsőbb fórumon a főkamarszermester intézi, a ki valamennyi pápai kamarás feje. Rangoiban a négy palotaprelátus között a második helyet foglalja el. Csak a pápai majordomus a palotakezelés vezetője, áll fölötté. Ő rendezi azokat a vallásos és világi funkciókat, a melyekben az egész pápai udvartartás résztvesz.

Nagy zarándok-fogadásoknál a kamarások is működnek hivatalosan. Ezen kívül a pápai gárda, elsősorban az előkelő gárdája, mely körülbelül hetven emberből áll és az egykori egyházi állam nemesi családjaiból van összeválogatva. Melletük van a svájci gárda, ez a Vatikán tulajdonképeni katonasága. Valamennyi született svájci, számukat az utóbbi időkben tetemesen megapasztották. Végül a palotagárda, mely római polgárokból áll és tulajdonképen csak díszrészeg. A közrend fenntartására a vatikáni palotákban a prefektus szolgálatára egy csomó csendőr is van alkalmazva.

Uralkodó fejedelmek és megbízott kövél-kezdéseknél a környezetet tetemesen kibővíti. Ilyenkor az udvari és palotai tisztviselők is megjelennek. E tisztviselők nagyrésze egyes római családok kiváltsága és örökösök. Így a főpostamesteri méltóság a Massimo hercegi családé. E felvonulásoknál a hagyományos pompás viseletet, az egyházi méltóságok díszes, képrázatos képet nyújtanak.

Fontos alkalmakkor a pápai államtitkár, most Gaspari bíboros is megjelenik,

mint a pápai udvar házi minisztere és alkancellárja. Ő az egyetlen, aki a pápa közvetlen közelében lakik és mint belső bizalmi ember, bármikor beléphet a papához.

A pápai udvar ünnepies megjelenésénél nem hiányoznak természetesen a kuria kardinálisai sem, ezen kívül az apostoli

kápolna prefektusa, aki ősidőktől fogva az Ágoston-rendhez tartozik, azután az apostoli prédikátor, a kapucinus rendből, a pápai udvar auditorja a dominikánus rendből és a vatikáni udvar számos méltósága, akinek a hivatala ma már nagyrészt üszlelethei, mert semmiféle egyházi funkciót nem végeznek.

Aurélia napja*Irta: Kosztolányi Dezső*

Piroska négy éves. Az asztalnál ül nagyvívama ebédlőjében. Virágosvázak, fehér, fekete torták közül sápadtan kandikál ki szőke feje, mely olyan, mint ha félig porcellánból, félig cukorból lenne. Okos, hideg-kék szemű lelkesen bámul. Ha lehunyja, hasonlít komoly, illedelmes alvó babához.

A déután ideges zavarban mult el, alig ebédelte meg, a francia kisasszony a küsszobába cepelte, fejét sokszor egymásután belemártotta a gőzös vízbe. A víz sütötte, a szappanhuz huncutul csipette szemét, úgy-hogy sokszor kellett hunyorgatnia, míg újra látott. Arra is emlékezett, hogy a padlón széles aranytőcsákban folyt össze a napfény.

Aztán a tükör elé állították. Itt a kisasszony elővette anya fehér elefántosonfésűjét, végigtépte nedves hajtincseit és ez nagyon fájt. Végül elkészültek, beültek egy kocsiba, nagyanya lakomájára mentek. Fél-négy lehetett.

Ekkor már az uccákra csokoládészin félfhomály ereszkedett. Piroska fejcsékéjét a kocsiblakához nyomta, nyugtalanul nézte az elsuhanó házakat. Fülei pirosra gyuladtak az izgalomtól, a sötét kocsiban úgy lobogtak mint picike láng. Szeretett volna sirni, de félt, hogy anya megharagszik s ő sajnálta anyját. Hogy ne okozzon neki fájdalmat, inkább dobolt az ablakon, nagyokat, őszinteket nyelt.

Mire megérkeztek, már gyújtogatják a gázlámpákat. Hideg délután volt, korán sötétedő. Piroska gyorsan felsuhant a lépcsőn, kinyitották az óriási üvegajtót. Nagymanyjánál egyáltalán minden üvegből van. Egy pillanat alatt végignézte a folyosót, mely a szobából kirakott butoraival ünnepi izgalmat keltett benne s bámulta az asztalon a falat, a rákpátsötöt, a tortákat, a sajtot a különböző üveg borival, valamint a kőkös, vörös rumos üveget, mellette a kék cukortartót, mely máskor mindig a pohárszéken állott, a gyertyatartók mellett. Ez nagyon nyugtalanította.

De így van ez mindig, december 2-án, Aurélia napján, mert akkor nagyanya nevenapja van. Ezen a napon a porcellántalalon sárga piszkoták nyújtóznak, melyekbe apró mandula és magyöröszemek vannak belesütve, üvegyszerűen csillogó birsalmasajtszeletek, rubinpirosak, vagy halvány-rózsaszínűek, marcipánok és gyümölcskenyerek. Bena a túlfüttött és lankadt levegőt rózsafüstölő vektrozza, melyet izzó vaslapátra vett a cseléd, végigjárva vele a szobákat. A kanári a forróságban alélva csipog kis kalitkájában. Fönn az állványon a kitömött evet szőre majdnem tüzet fog. Meggyújtják az összes gyertyákat, a petroleum-lámpakolosszust is, mely az ebédasztal felett lóg és csak ilyenkor ég, mielőtt a rokonság különböző tagjai, napokkal előbb megvizsgálják, vajjon nem mond-e csütörtököt a nagy estélyeken. Csak kevesen értenek hozzá.

Piroska elkáprázva állott a fénytengerben.

Egyenesen a szalónba ment, ahol sok asszony, leány, fiú lármázott. Megállt a piros szőnyeg közepén. Fiatalemberek felugráltak kezét csókoltak anyának, de őt nem vette észre senki. Percekig várt duzzogva, kémlelődvé. Végre Tusi, az unokanénje észrevette.

— Hogy vagy, Piri? — kérdezte, és tovább ment.

Piroska felelni akart, de nem jött számára szó. Zavarban volt, nem értette, miért kérdeznek tőle olyast, amire úgy sem akarnak feleletet. Torka összeszorult a méregtől. Fájt, hogy mind jól mulatnak nélküle is. Már anya sem törődik vele. A lányok, Iby, Iky, Mary, ott ültek a teaasztalnál két katonatiszttel és reá sem hederitének.

A kisasszony megfogta kezét.

— Allons chérie . . .

A zöld diványra ültette.

Piroska most nézte a lányokat. A katonatisztek cigarettáztak, udvaroltak, különösen Ibynek, aki legyezőjével hadonászott, folytonosan kacagott. Egyik hadnagy, a szőkebajuszú, ritkán szólt, de mihielyt kinyitotta a száját, a lányok majdnem szét-pukadtak a nevetéstől. Most is mondott valamit. Elkérte Iby legyezőjét, legyezni kezdte magát. Piroska erősen figyelt.

— Szép legyezője van — mondta a hadnagy s eltörzítette arcát.

Viharos kacagás.

— Rudi! — mondta egyik leány — magából gyönyörű nő lenne.

— Igen? Ezt már sokan mondták nekem.

Szavai most is harsogó nevetésbe veszttek. Tényleg úgy mondta ezt, mint aki biztos sikerében s tudja, hogy szellemes, kedves, elragadó. Piroska azonban az egészről semmit sem értett. Miért kell ezen nevetni. A hadnagy a levegőbe dobja a zseb-kendőjét, a lányok újra kacagnak. Piroska előrehajolt, fejcsékéjét képtelen gondolatok szorongatták, szégyelte magát, hogy ilyen buta. Közben a zavar egyre nőtt. Rettenő sokan jöttek. Először egy sápadt, nagyorru hölgy az urával, egy vörösszakállas kövér ural, azután sok-sok leány, még több fiú. A lármá már oly nagy volt, hogy egymás szavát sem értették. Mindenki beszélt, senki sem figyelt. Zongoráztak, nevedültek, énekeltek, fütyültek, kukorékolak, sipoltak. A sápadt kis leány pedig reménytelenül sóvárgó szemmel várta, hogy végre meglássák. Átment a másik szobába is. Ottan egy öregurat és öreg nént figyelt, akik németül beszélgettek. A divány sarkába húzódtott s hallatlan megvetéssel méregette őket. Ezt gondolta magában:

— Érthetetlen, milyen gyerekesek ezek a nagyok. Most játszanak előttem és fontoskodnak, hogy értik egymást, holott egészen bizonyos, hogy ezt a beszédet senki a világon nem értheti. Hiszen én sem értem.

Ekkor nagyanya kézenfogta, bevezette az ebédlőbe, hol hosszú fehér asztal volt felterítve a lakomára. A többiek ott ültek mind. Piroska anya mellett kapott helyet. Itt már kissé érdekesebb volt a társaság. Ott csillogott a tortakés, melyet kezébe is vett, de anya nyomban letétette vele és így csak az angvalos tányérbán gyönyörködhetett. A többiek ép oly értelmetlenségeket beszéltek, mint előbb. Egy pufók, zöld ruhás hölgy, aki — mint Piroska észrevette, a békához hasonlított, állandóan rokonairól fecsegett. A másik mindenkifől azt kérdezte, hogy érzi magát, de akárcsak Tusi, nyomban el is fordította a fejét. Ez a hölgy a mamához fordult: — Hogy van a kicsike?

— Köszönöm elég jól.

— Csak el ne rontsa a gyomrát....

Piroska nézte a nént, a sok, tarka ruhát, a szines tortát, a tányérokot és türelmetlenül feszengett a székén.

A néni beszédén annál inkább csodálkozott, mert látta, hogy az oszonnan ő eszik legtöbbet. A többiek is borzasztó sokat ettek. Megitták a haboskávét, aztán jött a peccsenye, a torta, a gyümölcs, a sajt, és még mindig nem laktak jól. A pufók hölgy, akinek mindenki bókolt, mennyire megsoványodott a nyáron Marienbandban, már harmadszor vett a habos tortából. Egyébként még nagyobb zaj volt mint oszonnan előtt. Most az öreg urak már kurjantottak is. A körszakállas bácsi — kezében egy pohárral — fölkelte és beszélni kezdett.

Piroska nagyon figyelt, de egy szót sem értett belőle, s nem tudta, haragszik-e a kövér ur, vagy csak bolondozók? Száját szélesre tátotta, homlokát előntötte a vér, kiabált. Kékes-lila erek dagadtak a fosz homlokán. Szemöldökei pedig ugráltak, villogtak, cikkáztak.

A barátság, mely bennünket ehhez a házhoz illik, helyesebben az a szeretet, mely mindenkit elfog, mielőtt — ha szabad magam úgy kifejezni — ebbe a szentélybe lép . . . ebbe a szentélybe, amely . . .

Piroska erősen nézte az ordító urat.

Apához hasonlított, mikor szűdja a cselédeket. De a többiek mosolyogva néztek rá, nem sirtak, hanem integettek, helyeselték. Piroska hol a kövér urra, hol a vendégekre pillantott. Nem volt tisztában, nevetni kell-e vagy sirni? Orra viszkedett, szemé égett, mellet különös félelem csiklázdozta. Künn a konyhában a villamos csengő szüntelenül berregtek. Cselédek jöttek-mentek, ajtók csapkodtak. A szavakat hiába próbálta elhesselni, mérgelesen zümögtek szája körül, mint a darazsak. Füle csengett. A kövér ur magasra emelte poharát. A vendégek felkeltek, a villák, üvegtányérok, újra egy csörömpöltek, mintha millió apró szilánkra törtek volna. A másik szobában butorokat tologattak. Az egész lidérces álomnak tetszett, melyből nemsokára fel fog ebredni. De hiába meresztgette szemét. Még mindig előtte voltak a vendégek. A folyosón feltűntek a cigányok, gyantázták a vonót, hangolták hegedűiket, tust huztak a beszédre. Attól tartott, hogy a menyegzőt mindjárt feijére szakad, köpor hull a társaságra s a ház összedől. Orrában a kénesgyufa émeletítő füstjét érezte. Egy fiatal ur zongorához ugrott, dühösen rácsapott, mintha bántalmazni akarná. A bus macskazenébe kétségbeesetten hangzott belé az urak dörögése, lányok, asszonyok vihogása.

Piroska föl akart kelni, de nem bírta. Kék szemét rémületen jártatta végig a szobán. Arca halásápadt lett.

— Hisz ezek bolondok, gondolta magában — ezek egytől-egyik meg vannak örülve . . .

Aztán torkaszakadtából elkezdett sirni.

JUGOSLAVIJA

ALTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BACSMEGYEI FŐTELEPEI:

NOVISAD
Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA **SOMBOR**

Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 Telefon 216

2367

Giardinetto

Ezen a héten az olvasóim közül többen kérdezték tőlem, vajjon igaz-e a Varga Gusztai bankigazgató esete, amelyet a múlt vasárnap *Giardinetto*-ban közöltem?

Erre a kérdésre nem lehet olyan egyszerűen válaszolni. Kénytelen vagyok előbb én is kérdezni valamit.

Jellemző-e, amit elbeszéltem, Varga Agostonra?

Ha jellemző, akkor — akár megtörtént, akár nem — igaz.

S ha nem jellemző, akkor, ha mégis megtörtént, még se igaz.

S ezzel, azt hiszem, meg is feleltem a kérdésre.

Áll ez minden ugyevezett anekdotára, amely — tekintet nélkül arra, hogy megtörtént-e — igaz, ha jellemző arra, akiről az adoma szól, és nem igaz, ha nem jellemző rája nézve. Bizonyítom a következő esettel.

A párisi »Figaro« közölt egyszer — úgy ötven esztendő előtt — egy Liszt-anekdotát. D. grófné szalonjában fiatal zongoravirtuóz játszik, s játéka közben érkezik Liszt Ferenc, aki figyelemmel hallgatja a zongorázót. Később bemutatják a fiatalembert a Mesternek, s ez kérdi:

— Uraságod művész?

— Igenis, — feleli amaz.

Mire Liszt Ferenc kérdi:

— Festő?

Lehet, hogy ez az anekdota megtörtént, *de még se igaz.* Mert nem jellemző a zongorakirályra, aki korának nemcsak legjobb zongoristája, de egyik legjobb embere is volt. A jószívűtől nem tellett ilyen mondás. Az igaz, hogy az elméségtől tellett, hiszen a XIX. század legszellemesebb férfiai közé tartozott, s így lehet, hogy a kissé kegyetlen röpöszt kiszaladt a száján, de a Mester szívének s így a valódi egyéniségének semmi köze se volt hozzá.

Ez az adoma tehát akkor se igaz, ha megtörtént, amaz pedig, a Varga Gusztai, akkor is igaz, ha nem történt meg.

Tessék ezentúl mindazokat az anekdotaszzerű följegyzéseket, amelyek e rovatban megjelennek, ebből a szempontból olvasni.

Napoleon nemcsak nagy »harckeverő« volt, de a háborúnak legnagyobb dícsőítője is. Egy pár mondását jegyzem ide, amelyek bizonyítják, mennyire volt *mestersége* neki a háboru, s mennyire tudta istenteni azt az intézményt, amelyben nincsen semmi isteni.

— Vannak esetek, ahol embereket fogasztani annyit jelent, mint vért megtakarítani.

— A hadsereg oly nép, amely engedelmeskedik.

— A legjobb katona nem okvetetlenül az, aki jól verekszik, hanem az, aki jól masiroz.

— A bátorság olyan, mint a szerelem: remény kell neki ahhoz, hogy táplálkozzon.

— A háboru egy természetes állapot.

— Nekem százezer ember a rentém.

Ezeket az elveket jóval több mint száz év előtt vallotta és gyakorolta a háboru nagy szakértője, és az utóbbi háboruban is vallották és gyakorolták a kis napóleónok... Bizony, attól kell tartanunk, hogy ha nem támad a békének egy nagy Napóleónja, ráerőszkolva a békeakarátát a lécsinyekre, még évszázak múlva is fegyverrel fognak egymással szemben állni a testvérek. S amíg ez a nagy Tünemény nem jön, addig mindig lesznek, akik vallják, hogy a háboru a természetes állapot, s amit nem mondott, *de valószínűleg* gondolt a világhódító, a béke természetellenes intermezzo, arravaló, hogy készüljünk a háborura, a rentére, amelyből oly szépen élnek meg, akik halálba kergetik a hadsereget, ezt a jó népet, amely engedelmeskedik.

(Ez a mondat bizony rosszul van szerkesztve, de hát Napoleon az oka. Az ő mondásaiból róttam össze, s a nagy katona tudvalevőleg nem tudott valami

jól írni. Talán még a Vajdaságban se vált volna be írónak, s az Irodalmi Társaságba nem az írói tehetsége, hanem a világtörténeti pozíciója segítette volna be.)

Egy író súlyos beteg volt. Ő remélte, s az orvosai félték hogy nem fog meggyógyulni. De a természet néha kegyetlen, a beteg fölépült, s mikor gratuláltak a fölgyógyulásához, sóhajva mondta: — Mikor lesz megint oly kedvező alkalom, hogy meghaljak?

Nietzsche: a morál az embernek komolykodása a természettel szemben.

Kevesen moralizáltak (s ennél fogva komolykodtak) annyit, mint Nietzsche.

Nem tudom, hol olvastam az alábbi históriát, de olyan jónak tartom, s a tanulság, amellyel szolgál, ma is oly eleven, hogy emlékezetből — amennyire tudom — leközlöm.

A múlt század közepe táján, amikor még a *Dulcamara*-k és egyéb sarlatánok nagy szerepet játszottak a gyógytudományban, egy tudós orvos, aki London egyik fashionable negyedében folytatta gyakorlatát, találkozott egy ilyennel a világáros egyik legnépesebb utcájában. Elegáns férfi volt, nagy és bámuló csoport vette körül s a megjelenése alkalmas volt arra, hogy feltűnést keltsen. Diszes négyfogatu hintóban ült, ebben az imponáló pózban »rendelt« s gyönyörű faragású ládából szedte ki a csodaszereit, amelyeket méregdrága áron adott el a »beteg«-eknek. Föllépésének a tekintélyét egy imponáns külsejű kocsis és két fényes liberájú inas emelte. Nagyon jó üzletet csinálhatott, mert a betegek gyorsan váltották föl egymást körülötté, a csodadoktor pedig gyakran nyult be a ládába az arkánnumaiért.

Az angol tudós nem zavarta őt működése közben (jó kolléga volt!), de megtudakolta az egyik inastól, hogy hol lakik a gazdája, és másnap meglátogatta.

A kölcsönös üdvözlések után megkérdezte tőle:

— Hol végezte, kartárs ur, az egyetem?

— Schol, doktor ur, — felelte amaz. — Egyáltalában nem végeztem iskolákat.

— Akkor hát magyarázza meg nekem, — kérdezte tovább az orvos —, miként lehetséges az, hogy ön tanulás és tudás nélkül ennyire vité, míg én a professzori képzéssel s a tudományommal éppen csak annyit keresek, amennyi a magam s a családom fenntartására okvetetlenül szükséges.

— Megengedi, kérem, hogy én is kérdezzek valamit? — mondta a sarlatán. — Ugy-e, forgalmas utcában méltóztatik lakni?

— Igen, élénk forgalmu utcában lakom.

— Nos körülbelül hány felnőtt ember megy el naponta a háza előtt?

— Nem vezetek róla statisztikát, felelte a tudós. — De azt hiszem, legalább is ezer.

— És mit gondol — kérdezte tovább amaz —, hány komoly és gondolkodó ember van ezek között?

— Róluk sincs statisztikám. De hát mondjuk, hogy száz van ilyen.

— All right! — felelte a szélhámós doktor. — Ez a száz az ön páciense. A többi kilencszáz az enyém.

Baedeker.

A Habsburgok szerelmi krónikájából.

Ferenc Ferdinánd és a prágai kiszolgálóleány

Az egyik prágai járásbírósnak mostan olyan aktákra bukkantak, amelyek néhai Ferenc Ferdinánd trónörökös egy szerelmi viszonyára és annak következményére vonatkoznak.

H. Mária a Zur goldenen Schlange című fehérnemű-cég árusítóője volt. Egy szép napon egy fiatal tiszt jött az üzletbe, aki szemmel láthatólag inkább a fiatal csinos kiszolgálóleány, mint az elébetett ingek és gallérok mustrálásával foglalkozott. Mikor a fiatal tiszt az üzletet elhagyta, a főnök suitogva közölte a személyzettel: Ferenc Ferdinánd főherceg. A főherceg később gyakran ment oda vásárolni és mindig Máriának kellett őt kiszolgálnia. Egyszer azután Mária már nem ment be az üzletbe, hanem a főhercegezh költözött annak az első várudvarban levő lakásába. Így kezdődött ez a főhercegi szerelmi regény, amelynek további fejleményei bírósi akták mesélik el.

3000 forint egyszersmindenkorra

A császári királyi Prága-józsefváros kerületi törvényszéknél 1889 június 25-én megjelent H. Mária és a következőket diktálta a jegyzőkönyvbe:

— Miután császári őfensége kérésemre figyelmét kegyesen szütleendő gyermekemre fordította, kérem már mostan a bíróságon kívüli egyezmény felvételét.

H. Mária ezután lemond minden jogáról a főherceggel szemben és a szütleendő gyermek gyámjával Forster-Janota Gusztáv rendőrbizost nevezik ki, aki egyuttal szintén lemond a gyermek nevében is minden jogról a törvénytelen apával szemben. Erre ezután Ferenc Ferdinánd főherceg a maga részéről 3000 forintot ad a gyermekeknek egyszer és mindenkorra. Ezt az összeget a főherceg ügyvédje, Grimm Károly dr. utján a Bömische Sparkasseban helyezi el három százalékos kamatozás mellett. A takarékönyvön kívül H. Mária még 5000 forintot kapott a gyermek felnevelése céljából. Az erre vonatkozó szerződés utolsó pontja következőképpen hangzik:

6. H. Mária kisasszony köszönettel elfogadja ezt az összeget és kijelenti, hogy a gyermeket maga és saját költségére fogja élelmezni és felnevelni és sohasem fog merészkedni a maga, vagy a gyermek számára császári fenségétől, Ferenc Fer-

dinánd főherceg uraljától bármint is követelni.

1889 augusztus 29-én megszületett a gyermek. Fiu volt és a keresztségen a Kurt nevet nyerte. Anyja az 500 forinttal részesítettségét szüleitől szüleit segítette ki, részint pedig elköltötte avval, hogy hiába igyekezett a maga számára existenciát teremteni. A bankban lévő 300 forint kamataiból a gyermeket nem lehet felnevelni. A kamatok mindössze nyolc forintot rugtak havonta. H. Mária szüvéltől levelet írt a gyámnak, azonban mindhiába, hiszen őt éppen azért rendelték ki, hogy a leányt a szerződés betartására kényszerítse és akadályozza meg újabb követelések érvényesítését.

Pör a gyermek elismerésért

Mint tizenhárom éves fiu, H. Kurt az iskolai vakációt nagybátyjánál, a községi orvosnál tölti Grössenzersdorfbán. A nagybácsi, W. dr. érintkezésbe lépett Stern József dr. bécsi ügyvéddel, hogy ennek segítségével megjavítsa H. Mária mind szomorubbá váló helyzetét. Az ügyvéd hajlandónak mutatkozik az ügy vitelére és magára vállal minden költséget, ha a pert H. Mária elveszítené. Sterb ügyvéd 1901-ben több beadványban a bíróságtól új gyám kirendelését kéri avval a megokolással, hogy Forster-Janota Gusztáv, az eddigi gyám egyetlen lépést sem tesz arra vonatkozólag, hogy az apa elismerje gyermekét és támogassa annak anyját, hogy az a fiut tisztességesen felnevelhesse. Ezeket a beadványokat azonban a bíróság az 1889-ben kötött kiegyezésre való hivatkozással elutasította. Erre Stern dr. a legfelső törvényszékhez fordult és külön beadványban kifejtette, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg, a gyermek apja a kopinisti, chlumetzi, arschetteni és löllingi uradalmak jövedelmének élvezője, tulajdonosa az Este-villának és több bécsi háznak a Beatrixgasseban és a Salesianergasseban. Így tehát türhetetlen, hogy gyermeke mindössze 3000 forint végkielégítést kapjon. A legfelsőbb törvényszék erre azután megmásította az alsó bíróságok döntését és új gyámot nevezett ki a nagybácsi, W. dr. személyében. Ez azután pert indított Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen az apaság elismerése, illetőleg a tartásdíj felemelése cél-

jából. Ennek eredménye egy második egyezmény lett. A trónörökös képviselője elismerte az apaságot, egyuttal a gyermek nevelésére 41.000 korona készpénzt folyósított, mire az ügyvéd visszavonta a pert. H. Kurt a strebersbergi nevelőtthonba, majd a mezőgazdasági iskolába került, végül visszatért nagybátyjához, Grössenzersdorfbán.

Ajka fia

Érdekes, hogy a nagybácsi nem a legkedvezőbb jellemképet festi néhai Ferenc Ferdinánd fiáról, saját unokaöccséről.

— Ami Kurtot illeti — írja a nagybácsi —, mint jellem nem rossz, azonban igen lusta és könnyelmű. Habár nagy és korát tekintve testileg igen fejlett, észbellel meglehetősen fejletlen. Bizarr ideái vannak, amelyek már a nagyvási hóborttal határosak.

Kurt anyja időközben Bécsben férjhez ment egy jogi doktorhoz, aki tizenhat évvel fiatalabb nála és evvel egyuttal még a háboru előtt kivándorolt Amerikába. Kurt, mint gyalogos végig küzdött azt a háborut, amely apja halála miatt tört ki. Röviddel a békekötés után levelet kapott anyjától, aki férjével egyuttal kint existenciát talált és fiát is meghívta, hogy jöjjön ki hozzájuk.

A dollárok hazájából

Óriási színházi bevételek Amerikában

A szabad Amerikában az óriási bevételek nem tartoznak a ritkaságok közé. Néhány adat, melynek megbízhatóságához kétség nem fér, mégis csodálkozba ejti az óvilág emberét. Reinhardt »Mirakel« című szindarabja a new-yorki »Century-színházban«, mely Maurice Gest igazgató vezetésével áll, heti 55.000 dollár átlagos bevételt ért el. A »Hippodrom« a világ legnagyobb variétéjének heti átlagos bevétele az 50.000 dollár szintén túlhaladja. Ziegfeld revüje nem rég 28.000 dollárt vett be egy hét alatt. A »London« című revü 130.000 dollárt másfél hónap alatt. Eleonora Dusa a híres olasz drámai színésznő, aki amerikai turnéján néhány héttel ezelőtt meghalt, egy matinén Los Angelesben 14.000 dollárt ért el. A rekordot azonban, a költségekhez viszonyítva, egy filmszínház bevétele állította fel, a new-yorki »Rialto«-mozi, mely a »The covered wagon« című »Paramount« filmmel egy hét alatt 67.958 dollárt bevételt ért el.

MIT GONDOL?

Hol s erezhetném be ruhászükségletemet, hogy elegáns, erős és mégis olcsó leg en?

HOL???

NÁVAY ISTVÁN

uri divatszabónál, akinél nagy választékú leguabb divatu angol, francia és cseh szövetekből álönyök, raglanok, üsterek stb. legcégén-abb kivitelben és legolcsóbb napi árban készülnek.

Subotica, Somborski put 2. szám
Nagytemplom mellett.

RATRIA

szérumtermelő
intézet
Subotica
Telefon 60.

Szállít mindennemű
szérumot
és oltóanyagot.

Díjtalan körmegeállítás
és felvilágosítás.

Tere-fere

Bernard Shaw új aforizái. Nemrégiben mutatták be Londonban Bernard Shaw új darabját, Jean D'Arcot, mely aforizmáival sok vitára adott alkalmat. Ezekből az aforizmákból itt közlünk néhányat:

— Némely ember született király, némely ember született művész. De igen ritka, hogy ez a két típus egyesül.

— A zsidók rendszerint árut adnak árúért. Megfizetik magukat, de szállítják is az árut. Ha néha megtörtént, hogy egyesek valamit ingyen kértek, azok — tapasztalatom szerint — többnyire keresztények voltak.

— Mi angolok nem vesszük észre, hogy legyőztek bennünket, és ez a mi nagy hibánk. A franciák pedig nem veszik észre, hogy győztek: és ez az ő még nagyobb hibájuk.

— Nem lehet követelni, hogy egy vezérkari tiszt hőstettet vigyen véghez. Csakis a csapattiszteknek engedhetik meg, hogy bebizonyítsák személyes bátorságukat.

— Pusztán a történelem-könyvekben és a balladákban verik meg mindig az ellenséget.

— Ha elveszik tőlem a félelmet, talán jó lovas leszek egy történelem-könyvben, de rossz hadseregpáncsnok.

— Egy jó szerződés fölér tíz jó csatával.

Az új fakir. Ma megint egy csodálatos, új fakirról beszélnek és ismét vitatkoznak: vajjon az indusoknak sikerül-e akaratukkal hosszabb időre megszüntetni az élet minden megnyilvánulását, anélkül, hogy meghaljanak.

Az ilyenfajta tapasztalatokról szóló beszámolók többnyire hiányosak, megbízhatatlanok s az olvasók jogos kétkedéssel is fogadják.

Ujjabban azonban Morgulis tulajdon szemével látott egy esetet és részletesen leírja, hogy a fakir mint temetette el magát egy sírban és negyven nap múltán mint támadt fel onnan.

Négy hélig pusztán tejből élt és rengeteg hashajtót ivott, később mikor elérkezett az előre megállapított nap, a fakir a sok meghívott vendég előtt bucsút vett barátaitól, néhányszor mélyet lélezett s öntudatlanul terült el a földön.

Szíve nem vert többé. Testét egy légmentesen elzárt koporsóba tették s bevitték egy külön sírban, mely körül szakadatlanul megbízható őre álltak. Negyven nap múltán aztán kinyitották a sírját.

A fakir kissé sápadtnak látszott, de szervezete jó állapotban volt. Egy szolgálta, kit a fakir előzően betanított, fejére két darab frissen sült kenyérdarabot tett: ezzel a kezdetleges módszerrel indította meg az agyban a vér keringését.

Majd a szolgálta dörzsölni kezdte testét s a fakir föléledt.

A jóvátételi bizottság t. r. m. s. A jóvátételi bizottság tudvalevően a párisi Astoria-szállóban székelt, egy teremben, melynek falai sokáig csupaszok voltak. A francia lakásépítő egyesület attól tartván, hogy a bizottság munkájára rányomja helyéget ez a kopárság, a tagok nőt való figyelemből egy szép szőnyeget akasztott a falra, mely azt ábrázolja, amint Turenna meghódítja a Palatinust.

Nagyon tetszett ez a jóvátételi bizottság tagjainak. Később azonban értésére adták a lakásépítő egyesületnek, hogy a Palatinus meghódítása bizonyos magyarázatokra adhat alkalmat s a falszőnyeg nem egészen a jóvátételi bizottság terméke való.

Ezt megértette a lakásépítő egyesület, a falszőnyeget levette és egy képet tett helyébe: »Danae, az aranyos alatti«.

Erre az urak elnevezték magukat: aranyos, a mai inséges és szűkös időben, kissé tapintatlan és ledér utalás a leszegényedett népekre.

Kis gondolkodás után ezt a képet is visszavonta a lakásépítő egyesület és egy másik kedveskedett: »Jázon megszerzi az aranygyapjút«. Ismét arany. Csóválták fejüket a bizottsági tagok s most a lakásépítő egyesület azon töpreng, hogy a történelmi képek közül melyiket válassza, mely megfelel a jóvátételi bizottság izlésének és erkölcsének.

A művészetben nincs semmi politika. De nem akad olyan műalkotás, melyben egy politikus ne lelne valami célzást. Legjobb a politikát nem szépsépeit!

Hogy lehet lezokni a dohányzást? Sokan foglalkoztak már ezzel a kérdéssel és ezer és ezer módot ajánlanak. De a görög forradalom vezére, Plastiras ezredes egészen eredeti módon szabadult meg szenvedélyétől.

Ő állandóan egy sárga, nagyszemű rózsafüzért tart kezében, nem valami kegyesért, jóllehet azok az ámbrazemek, melyek a rózsafüzéret alkotják, a görögök szent hegyéről származnak s ezt morzogattja, hogy figyelmét valami tárgyra központosítván legyőzze a dohányzás kísértését. Mikor az orvosok megtiltották a a dohányzást, akkor a görög ezredes kölcsönkérte a törököktől ezt a szokását, kik ámbrazemekkel szoktak játszani.

A volt kalifa, ki most visszavonultan él Svájcban, szintén használ ilyen rózsafüzért. Valahányszor a társaságban van s rákarna gyújtani, cigarettatárcahelyett kiemeli zsebéből az olvasót és gépiesen pergeti, számlálja ujjai között az ámbrazemeket.

Az auto-szuggesztióknak ezt a fajtáját Coue francia doktor is magáévá tette, ki utóbb nagy sikert ért el lélektani gyógyítómódszerével Amerikában. Ő betegeivel egy hosszú zsinagon kisebb-nagyobb bogokat köttet, melyeket a pácienseknek meg kell számlálnia, miközben magában valamit előre megállapított mondatot kell ismételtetnie.

Az ügyvédek védőszentje. Ki az ügyvédje védőszentje? Nyilván kevesen tudják. Franciaországban azonban, mely a legújabb forradalmak és a régiebb hagyományok országa, ezt tudják. Azt tartoták mindmáig, hogy a kedves, jószágos szent Miklós védelmezi az ügyvédeket.

Őt most detronizálták. A párisi ügyvédi kamara tagjai pört indítottak ellene: természetesen polgári pört, a címviseléshez való jogosultságát vonták kétségbe.

Háromhónapos hajsza a brooklyni titokzatos rövidhaju banditalány után

Newyork, 1924 április vége

A legfantasztikusabb detektívregényeket is megsejtenni az a történet, amelynek főhőse egy huszonegy éves, ragyogó szépségű leány, illetőleg... ma már fiatal asszony, s mely már több mint egy negyedéve tartja állandó izgalomban Newyork és a környező városok lakosságát.

Newyorkban a »hold up-banditák« városban is egészen páratlanul áll az, amint ez a vakmerő és rendkívül ügyes leány elkövetett. Három hónapon át egymást érték a rablótámadások, amelyek mind megegyeztek abban, hogy elkövetőjük egy elegánsan öltözött, rendkívül csinos, fiusan vágott haju fiatal nő. Fogalmam lett a »böbbéd-haired bandit«-ből, a lapok naponta foglalkoztak vele, csak a rendőrség nem volt képes nyomára akadni.

Az első rablás

A »Bácsmegyei Napló« irt már a newyorki hold up-banditák egyszerű, de biztos módszeréről. Január elején aztán feltűnt a rövidhaju női bandita.

Egy divatkereskedésbe ment be vásárolni. A kereskedő éppen párizsi csipkét rakott ki eléje, amikor hirtelen előrántotta a relikvijéből kis, ezüst veretű revolvert és a kereskedő mellének szegezte. A kereskedő megdöbbenve tartotta fel a kezét a leány pedig nyugodtan kászálta a kasszából a pénzt az utolsó centig, mosolyogva köszönt és beugrott a kint várakozó autóba.

Nyoma veszett. Néhány nap múlva azonban egy brooklyni bundásbottba állított be két leány. Sorra próbálták a drágábbnál-drágább bundákat. Mikor az egyiknek éppen egy mosómedve, a másikon pedig egy mókusbunda volt, egyszerre megcsillant a revolver. A kereskedő tehetetlenül nézte, amint a szép

Egy nyilvános ülésen, melyen az ügyvédi kamara elnöke, Gaston Duverau elnökölt, az ügyvédi kamara titkára érvekkkel támogatva bizonyította, hogy Szent Miklós sohasem volt ügyvéd, tehát nem az ügyvédek védőszentje, a hagyomány minden alap nélkül való.

Erre a címre és jellegre azonban igenis Szent Yves tarthat számot, aki annakidején jogászokodott, szorgalmasan tanulmányozta a jogtudományt, később ügyvéd és ügyész lett, végül pedig előjáró. A gyűlés lelkesen elfogadta az indítványt, mely szerint az ügyvédek védőszentjéül ezután Szent Yvest tekintik.

Senkismem jelentett be különvéleményt és senkismem felelt.

Életmentés rádiófonon. Az angol orvosi hatóságok mindgyakrabban fordulnak a közönséghez, hogy sürgős esetekben segítségüket kérjék.

Londonban a minap késő éjszaka a rádiófon tulajdonosai hívtak hallottak. A West End egyik kórháza önkéntes jelentkezést keresett, ki vérét hajlandó a kórház rendelkezésére bocsátani, másnap reggel kilenc órákor. Félnyelkor nyitott be a kórházba az első ajánlkozó. Félóra múlva már tizével, huszával jöttek az emberek s kilenckor rengeteg várakozó közül választhattak az orvosok. Mindegyiktől vérépróbát vettek és a legalkalmasabb jelentkezőt fogadták el.

Egy másik rádiófon-hír ezt jelentette be:

— Akinek az utóbbi hónapokban tífusza volt és hajlandó vért adni az átömlesztés céljára egy súlyosan megbetegedett orvosnak, telefonozzon erre és erre a számra.

A rádiófon közölte a beteg orvos magántelefonszámát. Erre a felhívásra is tömegesen jelentkeztek az ajánlkozók. Valóságos versenyeket, hogy megmenthesék a beteget.

A radiófon szerepe az orvosi gyakorlatban megbecsülhetetlen, ma holnap nélkülözhetetlen. Ezen az új műszeren állt az Emberiség egyszerre mindenkihez: segítség... segítség...

bundákban fizetés nélkül távoznak a vendői.

Vöröshaju, barnahaju, szökehajú

Ezután egy fűszerüzlet kasszája, egy biskvitgyár irodája, majd megint egy divatkereskedő következett gyors egymásutánban. A biskvitgyár irodájában a leány ellentállásra talált. Azonnal lött és súlyosan megsebesítette a pénztárost.

Az áldozatok pontos személyleírását adtak róla minden esetben. Ezek a személyleírások nagyjából megegyeztek, csak a haj színében voltak eltérések. Az egyik vöröshajúnak írta le, a másik rövid, szöke hajfirtöket látott, a harmadik megesküdütt, hogy a banditalánynak fiusan vágott gesztenyebarna haja volt.

A rendőrség teljes erővel nyomozott már a »böbbéd-haired girl bandit« után. A brooklyni rendőrfőnök 600 detektívet és rendőrt bízott meg, hogy csak őt keressék. A detektívek nem találtak semmi nyomot, csak néha gunyas üzeneteket, amiket a vakmerő leány rablásai színhelyén hagyott.

Brooklynyban már minden rövidhaju leány gyanús volt. A kereskedők rémülten hívták elő valamennyi segédüköt, ha egy rövidhaju nő lépett be az üzletbe.

Birkózás a Central-parkban

Február 24-én éjjel egy fiatal egyetem hallgató a Central-parkon keresztül akart gyalog hazamenni. A park egyik útján egyszerre elébe ugrott a leánybanditja, akit akkor már az egész város hajszolt.

Nekiszögezte a revolvert és rákáltott:

— **Fel a kézzel!**

A fiu nem ijedt meg, féreültette a revolvert és birkózni kezdett a fiatal nővel. Az egy pillanattig habozott, aztán

mínt egy furka vágta bele mind a tiz körmét a fiu arcába és az elkábult, erőse fiut teljes erővel bekszolm kezdte. A haját tépte és végül gyomron rugta, úgy hogy az oterült a földön. A leány pedig egy pillanat alatt nyomtalanul eltűnt. Hiába kutatták fel rendőrök rögtön a hatalmas parkot, nem volt sehol.

A banditalány — fiú?

Ekkor merült fel az a gondolat, hogy a rövidhaju nő bandita nem is nő, hanem valószínűleg férfi. Hihetetlennek látszott, hogy egy leány ilyen elszánt és ilyen erős legyen.

Ilyen irányba terelték a nyomozást és hamarosan el is fogták egy hírhedt beíróit, akiknek a lakásán női parókákat és két láda nőruhát tártak. De ez a fiu nagyon csunya volt, leányruhában is, a banditalányt pedig mindenki feltűnő szépségnek írta le. Mindenesetre felöltötték őt leányruhába, kifestették az arcát és így szembesítették a kirabolt kereskedőkkel. De nem ismert rá senki.

Nem engedték szabadon, hanem minden rablás idejére alibit akartak vele bizonyítani. Letartóztatása után három nappal azonban az igaz leány-bandita kirabolt egy nagy ékszerkereskedést. Itt egy fiatal férfi segédkezett neki.

A banditalány — asszony és kisbabát vár

Végre több, mint hathónapos nyomozás és rablás után a rendőrség kezébe került az első nyom. A leány egy vendéglőst rabolt ki, akivel rablás közben hosszabb ideig kedélyesen elbeszélgetett. A vendéglős alaposan szemügyre vette és meglepetve vette észre, hogy a nő áldott állapotban van és kisbabájának megszületése hamarosan várható. Megfeszített munkával a rendőrök most rákaptak egy asszonyra Brooklynban, aki elmondta, hogy a leánya, aki egy év óta együtt élt egy Cooney nevű soffőrrel, és aki anyai örömeknek nézett elébe, néhány hete eltűnt a lakásáról. Elmondta az asszony, hogy Cooney januárban törvényesen feleségül is vette a leányát. A leányról azt mondta, hogy egy idő óta otthon nagyon turgósán viselkedett és míg azelőtt rajongásig szerette az anyját, nemrégben egyszer fojtogatni kezdte, mert nem adott neki 20 dollárt. Hogy a leánya hol lehet, arról az asszony semmit sem tudott mondani.

Körtávirat a kórházaknak és nőorvosoknak

A detektívek most már biztosra vették, hogy Mrs. Cooney a rövidhaju női bandita. Biztos irányba indult a nyomozás, az áldott állapotban levő asszonyt kellett felkutatni. Sikerült megtudni a detektíveknek, hogy Mrs. Cooney áprilisra várja a kisbaba érkezését.

Körtávirat küldtek az Egyesült Államok valamennyi kórházának és nőorvosának, közölték velük az asszony pontos személyleírását és kérték, hogy amint valahol felvétele jelentkezik, azonnal értesítsék a rendőrséget.

Hallatlan izgalommal várták a rendőrségen a hírt. Március végén a rablótámadások megszűntek.

Hajsza 13 államon át

Bizalmas hír érkezett a rendőrségre, hogy Mrs. Cooney férjével elutazott Newyorkból. Innen is, onnan is érkezett jelentés, hogy hozzájuk hasonló párt láttak.

Hét legügyesebb detektív indult a nyomukba. Hajszolták a nyomot 13 államon keresztül. A titokzatos pár menekült tovább. De a detektívek tudták, hogy messzire már nem mehetnek.

Tíznapos hajsza után mégis elvesztett a nyomot. Hiába kutatták át a kórházakat, nem voltak sehol.

Egy elfogott távirat

Ekkor azok a detektívek, akik a leány anyját figyelték, elfogtak egy táviratot, amelyben röviden emyi állt:

A kisbaba egy héttel születése után meghalt.

A táviratot a floridai Yacksonville-ban adták fel. A két detektív azonnal utazott Yacksonville-ba.

A kórházak nem tudtak semmit Mrs. Cooneyről. A nőorvosok sem. Sorra járták hát a temetkezési vállalatokat. Az egyik csakugyan eltemetett azt nap, husvét hétfőjén, egy órával a detektívek érkezése előtt, egy párnapos csecsemőt. A kis halott apja a Parker nevet diktálta be.

A temetkezési vállalat megadta a címet ahol a fiatal házaspár lakik. Mikor a detektívek bekopogtak, egy nő hang kérdezte:

— Mit akarnak?

— *Érted jöttünk, — káltotta az egyik detektív és abban a pillanatban már be is törték az ajtót. Egy kis hónaposszobában, rettenetes állapotban, ott állt a fiatal pár. Az asszony kezében egy ismétlőpisztoly, a férfiében két revolver. De nem ellenkeztek. Ledobták a revolvereket és megadták magukat a detektíveknek.*

Nagyon szerettem a gyermekemet

— *Nagyon, nagyon szerettem a gyermekemet, — zokogta a halálosan sápadt asszony. — Azt hiszem jobb is, hogy meghalt.*

Nem tudott összefüggően beszélni, csak néha mondott egy pár szaggatott mondatot.

— *Olyan, mint egy álom... Hogy én raboltam... Menekültünk... drága kis gyermekem... ő érte volt minden... nem tudtunk másképp pénzt szerezni és őt vártuk.*

Őt várták, aki aztán megjött egy piszkos hónaposszobában, orvosi segítség nélkül és elpusztult egy heti szenvedés után. Orvost nem hívhattak, nem mertek már és nem volt pénzük sem hozzá. A menekülés alatt elfogyott minden, aznap, mikor a detektívek megtalálták őket, már nem tudtak ebédelni.

Mikor megnyugszik a beteg asszony, akkor egyetlen gondolata, hogy a férjét mentse.

— *Ó, ártatlan, én csináltam mindent.*

A férje pedig minden rablást magára szeretne vállalni.

— *Csak én küldtem őt előre, a pénztárost is én löttem le, ne büntessék meg őt.*

Az orvosszakértők véleménye

Nem is biztos, hogy a szerencsétlen fiatal Coorney Cecíliát meg fogják büntetni. A fantasztikus és a bünpörök történetében páratlan esetről ma elmondják véleményüket az orvosszakértők. Véleményt mondtak arról az asszonyról, aki gyermekének születése előtt tíz nappal revolvérrel támadt emberekre és éjszaka birokra kételt egy férjével a Central-parkban.

Az orvosok szerint rendkívül súlyos pszichikai aberrációról van szó, olyan lelki elváltozásról, amely gyakran fordul elő adótt állapotban levő nőknel, bár még soha nem volt rá eset, hogy ez olyan súlyos következményekkel járt volna. De csak ezzel tudták megmagyarázni az azelőtt tisztességes jó leány három hónapos, rettenetes életét, amelyért — az orvosszakértők szerint — nem is lehet őt felelőségre vonni.

Akar-e

a patkányoktól megmenekülni?

Használja az egyedül biztos és célravezető szert, a

ZETA-foszforsasztát,

hatása legrövidebb időn belül a legbiztosabb mértékben érvényesül.

Küldjön be 20 dinárt a gyárnak:

Zeta D. D. Sombor

és kap egy próbatégyelt költségmentesen.

Biztos hatásért kezességekünk!

Az emberrabló kalózok

Embortözsde Kínában

A párisi Qoutidien pekingi levelezője érdekes dolgokat ír a kínai ember-rabló kalózokról, akik az utóbbi időben a kínai vizeken igen sok gőzhajót kifosztottak és utasaikat elrabolták. Nemrég a Tei See nevű angol gőzös utasai kerültek a kínai rablók kezébe. A kalózok csakhamar értesítették az elfogottak hozzátartozóit, hogy csak tekintélyes váltság lefizetése ellenében bocsátják szabadon foglyaikat. Ezt a pénzt azonban az elfogottak családjai nem tudták előteremteni. Néhány nappal később Kongmoon kikötő rendőrsége egy zsákot talált, amelybe az egyik szerencsétlen utas holtteste volt belevarrva. A zsákra egy cédula volt ragasztva a következő felirással:

— A váltságot nem fizették meg, tehát kénytelenek voltunk Smith urat agyonlőni. A többi foglyot is rövid időn belül kivégezzük, ha a váltságdíj meg nem érkezik.

Igy hajtják be követelésüket a kínai kalózok. Ezeknek a rablóbandáknak igen jó kereskedelmi szervezetük van. Foglalkozásukat pompásan jövedelmező üzletnek tekintik és jóformán részvénytársaságot alapítottak az európai gőzhajók kirablására. Eljárásuk a rabszolga-kereskedésre emlékeztet, azzal a különbséggel, hogy az afrikai négereknek jobb dolguk volt, mint a kalózok foglyaiknak. Az utasokat, akik kezükbe kerülnek, távoli rejtett barlangokba viszik. Halálos fenyegetéssel kényszerítik ki belőlük, hogy hozzátartozóik címét megmondják és sajátkezüleg kell a levelet megírni a váltságdíjért. Ha az első levél nem jár a kívánt eredménnyel, a foglyot megszöved érte. Levágják egy ujját vagy a fülét és a második levéllel elküldik családjának. A tárgyalások a foglyok hozzátartozóival néha hónapokig tartanak. Ha kijelentik, hogy fizetnek, megállapítják, hol találkozhatnak a rablócég megbízottjával. Ez a megbízott nem tagja a cégnek és az üzletet nem vállalja ingyen. Gyakran az is bonyolítja a tárgyalásokat, hogy a foglyot a rablók más kalóztársaságnak adják el. A kalóznak ugyanis tőzsdéjük is van és ezen az elfogott utasokat épp úgy ajánlják, veszik és adják, mint az értékeket. A tengeri rablók is spekulálnak hossza és bessze és a foglyokat többször kicserélik. Kisebb rablóbandák, amelyeknek nincs elég emberük és fegyverük ahhoz, hogy hosszabb ideig őrizzék foglyaikat és ezalatt üzembük a tengeren szünetlenül, foglyaikat nagyobb cégeknek adják el. Vannak közöttük nagyvállalkozók, akik több száz foglyot vesznek meg, aránylag olcsón és aztán hallatlan összegeket zsarolnak ki értük.

Szerkesztői üzenetek

M. E., Szarakanizsa. Az idegen légióban szolgáló katonáknak szigorúan tilos társaikról bármilyen felvilágosítást adni. Ez az oka annak, hogy az idegen légióban szolgáló fia nem értesíti önt unokafivére hollétéről.

K. I. Novakanizsa. Olyan egyetemes bélyegárjegyzék nincs, amely a világ összes bélyegeit feltünteti és áraikat tartalmazza. Már azért sem lehet, mert a bélyegárak folyton változnak és mindig újabb és újabb kibocsátású bélyegek kerülnek forgalomba.

D. I. Novisad. Magyarországgal még sem ideiglenes, sem végleges kereskedelmi szerződés nem áll fenn és így a Magyarországból beszerzett áru a maximális vám alá esik. Németországgal és Ausztriával van kereskedelmi szerződésünk és ezért az onnan hozott árut a minimális tételekkel vámolják el, amilyen azonban az áru eredetét igazoló származási bizonylat (Ursprungs-Zertifikat) szükséges.

I. Jenő, Staribesej. Az atlétikában Amerika, footballban Anglia az első. A párisi olimpiáson, amelyet egy nemzetközi szervezet, az ugynevezett olimpiai bizottság rendez meg mindenkor, a footballtorna kiesési rendszer mellett fog lefolyni. New-Zealand a footballban nem indul. Az 1920-as olimpiáson győztes atléták neveit hosszú lenne felsorolni. Nagyrészt amerikaiak győztek. Az olimpiáson csak amatőr versenyzők indulhatnak. Demsey és Carpentier nem in-

dul. Jugoszlávia footballcsapatával és atlétáival vesz részt. Nők nem indulnak.

K. Temerin. Őn semmikép sem írt el helyesen, de azért a mások által elkövetett atrocitásokért önt büntetőjogi felelősség nem terheli.

B. D., Csóka. A kanadai kivándorlási biztos visszaküldi Antwerpenből mindazokat a Kanadába kivándorolni szándékozókat, akik okmányokkal nem tudják igazolni, hogy földművesek. A hajózási társaságok ilyen esetekben kötelesek visszatéríteni a vasuti viteldíjat és egyéb költségeket, mert nekik csak akkor szabad vállalkozniok a szállításra, ha a kivándorló az összes megkívánt okmányokat bemutatja.

Hü olvasó, Stanisics. A múlt év márciusában a dinár zürichi paritás szerint 30 magyar koronának felelt meg. A számlási akció a magyar koronát minden valószínűség szerint stabilizálni fogja, de árfolyamjólásoknak semmi gyakorlati jelentőséget nem lehet tulajdonítani.

Sz. A., Pancsevó. A jugoszláv és magyar állampolgárok visszamaradt ingóságainak hazaszállítását négy csoportban törtélik. Az első csoport költözködési határideje május elsején járt le. A második csoport költözködése július elsejére, a harmadiké szeptember elsejére, a negyediké november elsejére van kötve. Közlebbi részleteket a helyi rendőrhatságnál tudhat meg.

Rádió. A rádiótelefon szerkezetét és működését ismertető német könyvek: Derstroff: *Was man vom Radio wissen muss.* Kappelmayr Otto: *Radio im Heim.* Reichenbach: *Was ist Radio?* Fürst Artur: *Im Bannkreis von Nauen.* A könyvek Budapesten, a Világ könyvosztályán, megrendelhetők.

I. I. Vel. Kikinda. Bár levele megkésve érkezett, megkíséreljük kipuhatolni Amerikában élő nővére címét. Az eredményről értesíteni fogjuk.

N. S., Csantavir. Optálási kérvényét megfelelőbbé teheti az államtanácshoz. Az itt-tartózkodás iránti kérvényt a főszolgabírósnál kell beadni, a belügyminiszterhez címezve.

Nemesmilitics. Csak teljes névvel elírt panaszt tehetünk közzé.

M. E., Starakanizsa. Az idegen légióban szolgáló Fischer Árpád közli, hogy az ön unokafivérének hollétéről még nem érkezett értesítés a parancsnokságtól. A könyveket küldje el.

M. M., Vršac. A folyó év április 14-én megjelent 85. számú hivatalos lap közli azt a rendeletet, amely szerint tanulmányi célokra kivételesen két évre szóló utlevél is kiadható. A tanulmányi ösztöndíj ügyében forduljon a közoktatásügyi minisztériumhoz.

G. Gy., Novi-Sove. Ha az unoka a vagyont apjától örökölte, akkor az unoka halála esetén a vagyon tulajdonioga visszaszáll mint ági vagyon a nagyszülőkre, vagy azok örököseire, de míg az özvegy él, a vagyont özvegyi hasznélvezeti jog terheli. Ha azonban az unoka a vagyont közvetlenül a nagyszülőktől örökölte, akkor a vagyon az unoka halála után, minden korlátozás nélkül, visszaszáll a nagyszülőkre vagy azok törvényes örököseire.

F. A., Novisad. A jugoszláv-román határmenti forgalom teljes helyreállítása az erre vonatkozó egyezmény ratifikálása után fog megtörténni. A ratifikálást késlelteti az a körülmény, hogy a sínáthelyezési tervek kicserélése körül akadályok merültek fel. A kicserélés helyüül előbb Zombolya volt kitűzve, de a jugoszláv megbízott nem jelent meg a megállapított időben. Azután Temesvárt jöttek össze a szakértők, azonban a jugoszláv kiküldöttek nem vitték magukkal a szükséges térképeket. Ezeknek a nehézségeknek kiküszöbölése után fogják a forgalom zavartalan lebonyolítását biztosító egyezményt ratifikálni.

Fogadás. Bécsben a szovjetkormány-nak rendes követsége van.

N. L., Novibesej. Ha közli velünk, milyen szám alatt nyugdíjazták, hol vannak jelenleg az akták és melyik hivatalhoz milyen szám alatt nyújtotta be utizsámliját, megteesszük a lépéseket úgye előintésének megsúrgetésére.

Sch. I. A hitközségi adó közigazgatási uton is behajtható. Az adókvítés ellen joga lett volna felebbezni, ha azonban ezt elmulasztotta, a kirótt adót meg kell fizetnie.

A. A., Smederovo. Találmányának szabadalmazása végett a kereskedelemügyi minisztérium ipari szabadalmi osztályához kell fordulnia (Odelenje za Zaštitu Industrijne Svojine Ministarstva

(Trgovine Beograd). A kérvényhez mel-lékelni kell a találmány pontos rajzát és leírását. A szabadalom külföldi értékesítésére külföldi szabadalmi irodához kell fordulnia.

L. K., Sztaramoravica. A telek tulajdonosa saját jogával éit, amikor a kugljózt felépítette. Csak telepengedélyek kérése esetén hallgatják meg a szomszédok kívánságát. Ha azonban önnék alapos papasza van, forduljon a főszolgabíróshoz.

ROSSIJA-FONCIERE
biztosító- és vízontbiztosító társaság

Tűz-, élet-, betörés-, jégbiztosítás

Főhigazgató-ág:
Subotica, Aleksandrova ulica 4.
(Rossija-Fonciere palota)

Fennott FAREDÖNYÖKET és esszlingi REDÖNYÖKET prompt és szolid kivitelben szállít **BENCZE ANTAL ÉS FIA** redönygyára **VEL-HECKEREK (Bánát)** Újnyökök kerestetnek

Vajdasági magyar büszke lehetsz arra *Ha Krekustól vett órát akartokhasználni a falra*

Pyram Pyram Pyram
A legfinomabb terpentines **CIPÓKRÉM!**

Molykár ellen
megőrizz szőrmét
téli holmit
szőnyeget szakszerű
gondozással
Goldstein
szőrmearuháza
és megóvó intézete
Subotica
Strossmajerova ulica 5
A megóvásra átadott holmik
tűz- és betörés ellen
biztosítva vannak
Kivánatra házhoz küldök

BUTORGYÁR FAMEGMUNKÁLÓ IPARTELEP ELADÓ

Ezen modern üzem, mely minden más gyárüzem, mint bőrgyár, textilgyár, malom vagy vegyipari gyárnak is kiválóan alkalmas, a Vojvodina egyik nagyvárosának legalkalmasabb helyén fekszik és jelenleg is üzemben van az egész országra kiterjedő vevőkkel bir. 100 munkást foglalkoztató emeletes, modern gyárépülete saját hajtóerővel és villanyteleppel, valamint gőzszárítóval és az összes famegmunkáló gépekkel van felszerelve. A telepen, mely nagy területen fekszik, modern magánlakás, cselédlakás, istálló és színek vannak. — Az üzem teljes berendezéssel vagy anélkül is nagyobb vállalkozás miatt, minden elfogadható áron eladó.

Érdeklődéseket a kiadóhivatal „IPARTELEP” jelige alatt továbbít.

3482

DARUVÁR

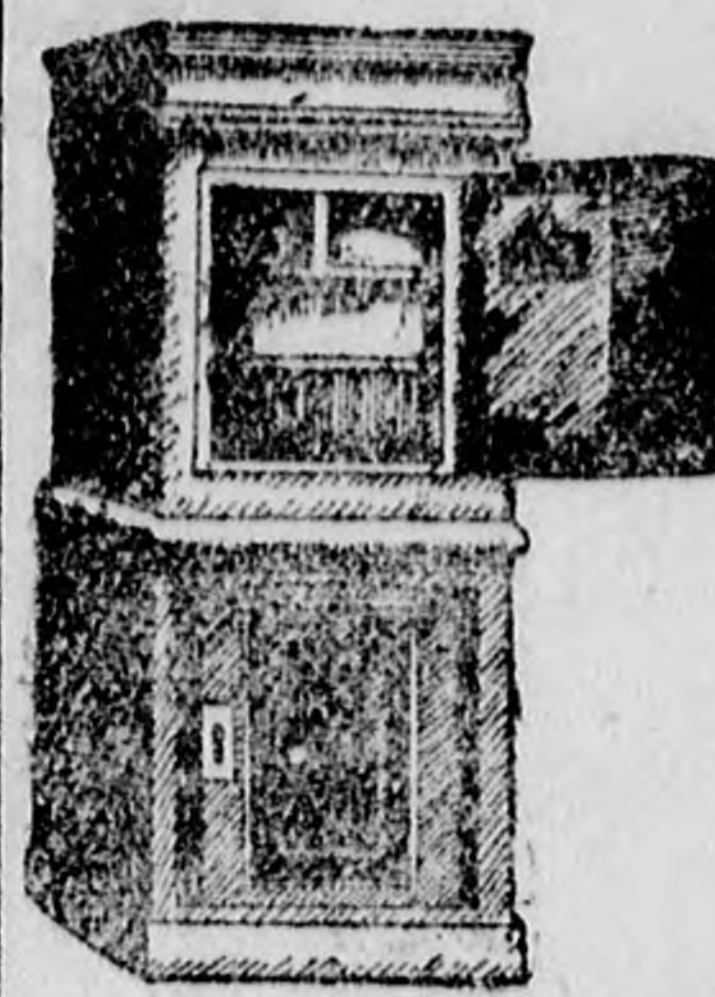
ásvány- és iszapfürdő
Radioaktiv
Vasas fürdők
Iszapfürdők

Fangó-csomagolások
Hidroterápia
Rendkívüli gyógyhatás
női bajoknál

Reumánál
Köszvénynél
Csuznál
Bénulásoknál
Vérszegénység
Kellemes nyaralóhely
Uji Uji

Hideg szabadfürdő uszómedencével

Mérsékelt árak!
Kedvező vasuti összeköttetés
Közvetlen vonat Zagrebból
Közvetlen kocsik Beogradból
Mindennemű felvilágosítást megad:
Fürdőigazgatóság
Daruvár. 2985

KIRSCHNER MIHÁLY
SOMBOR
Tüztmentes
pénzszekrények
állandó nagy raktára!
2733

MALOMGÉPEK
STANDARD-OLAJAK
HOFHERR-GÉPEK
TECHNIKAI-
CIKKEK
MANILLA
GÉPSZIJ
MICHELIN-AUTÓGUMMI
BENZIN

Braun Marcel
cégnél
Veliki Bečkerek
*
Telefon 106. 2526

BÉRBEADÓ
670 magyar holdas
(1200 □)

BIRTOK
Fehérmegyében, Magyarországon. Közellebb: Basch Miksa mérnöknel Novigrad Kanalska ulica 496/1 342

ZONGORÁK
pianinók és választékban gyári áron, hangszeresek és alkatrészei nagyban és kicsinyben 2469 kaphatók
PRÁGAINÁL
VELIKINDÁN.

ELADÓ MALOM

Más vállalkozás miatt eladó egészben, esetleg felerészben, teljesen új, modern svájci gépekkel berendezett szivógázmotoros malom, napi 3 vagon őrlekedéssel. — A malom Bánát legforgalmasabb helyén, vasutállomás és országút mellett fekszik, továbbá gazdag és kiterjedt környékkel rendelkezik.

Bővebb felvilágosítással szolgál
IVANITZA FERDINÁND KÁROLY,
Veliki-Bečkerek.
3516

BLAU és LUKÁCS ELEKTROTECHNIKAI GYÁR BUDAPEST

Vojvodina vezérképviselő és gyári főlerakat

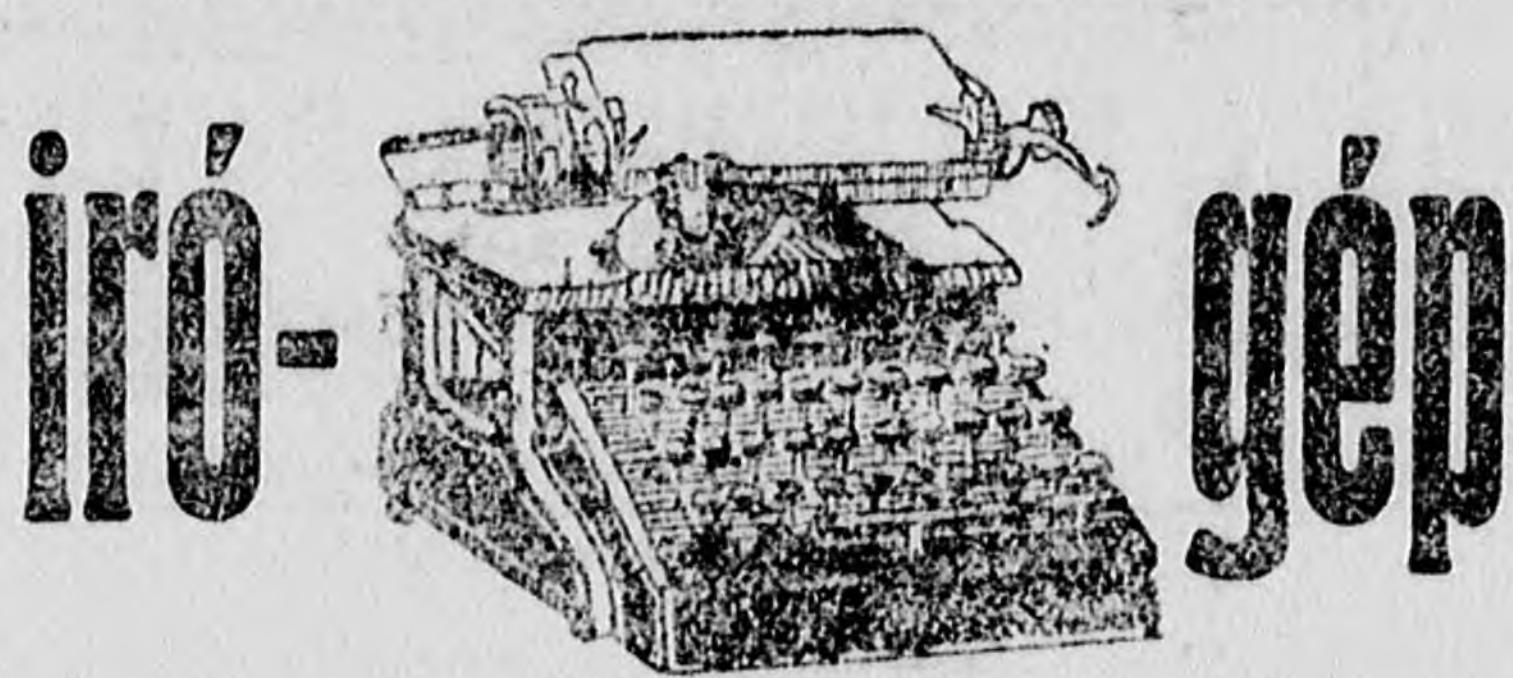
„**VOLTA**” műszaki és villamossági r.t.
Veliki-Bečkerek. 3580

A STARAKANIZSAI CSODAKUT ÁRTÉZIFÜRDŐ

a város alatti szép népligetben május hó 11-én megnyílik. Fürdőkben csuz, reuma, ideg-betegség és gyengeség, valamint bennelések biztosan és gyorsan gyógyulnak. Vidéki vendégek lakás miatt forduljanak a fürdőigazgatósághoz. Étkezést 10 és olcsón a fürdő vigadó-jában kaphatnak.

AZ IGAZGATÓSÁG
3375

MINDEN RENDSZERŰ

író-gép DEUTSCH-IZIDOR

írógép szaküzlet és javító műhelyben
Subotica, Aleksandrova ul. 5.

Jókarban levő használt írógépek raktáron. Írógépek javítása és karbantartása. Írógészallag, karbonpapír raktáron.

TŐZSDEI HIRLAP

a legjobb és legelterjedtebb budapesti napilap. Megjelenik délutánként 12—16 oldal terjedelemben. A legeredményesebb hirdetői orgánus. Politika, Közgazdaság, Tőzsde, Színház, Sport. Legpontosabb hírszolgálat a világ minden részéből.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR UT 78.
Jugoszláviában mindenütt kapható.
Egyes szám ára ugy hétköznap, mint vasárnap
3 dinár. 3084

Meszelő- nyeleket

kisebb és nagyobb mennyiségben bárhova szállítók sombori raktárból

SpitzerHermann
Sombor, Kara Gjorgie 8
Telefon 229. 2716

Tudloff-Konzern
Jugoslavesko d. d. za promet armatura sisaljka i strojeva Zagreb Zrinjevac 1/IV.

Tüzi-, házi-, bor-, Janeke centrifugális szivattyúk, szivógáz-generátorok, szerelvények. 2561

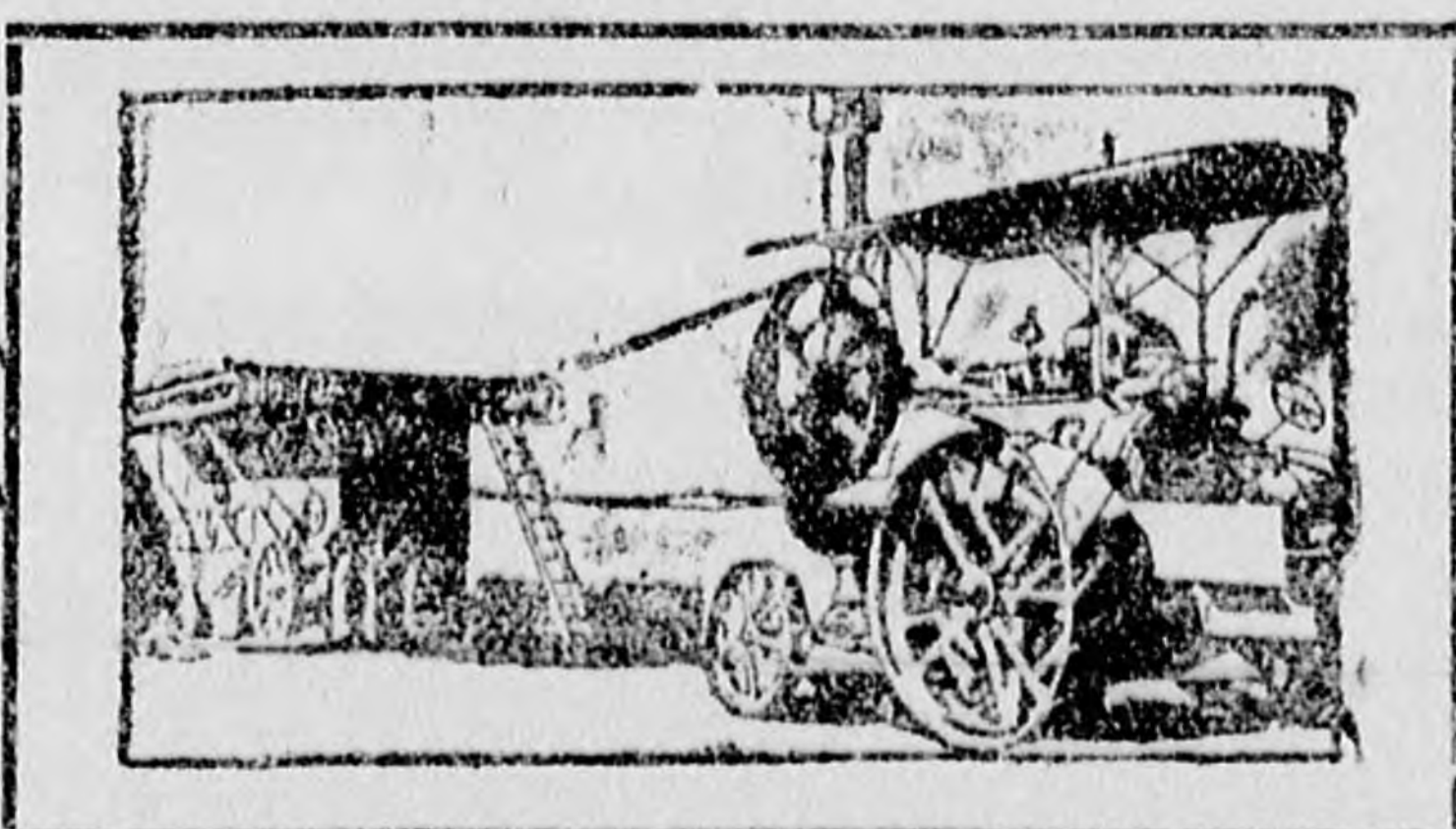
Lichtschein Márton és Társai, Novisad

Központ: Kr. Aleksandra u. 17
Telefon 128

Sürgöncim:
Lichtschein, Novisad

Fióközlet: Futoški put 7
Telefon 296

Malmászati gépek — Szerzőszámok és szerszámgépek
Emelők és daruk — Műszaki cikkek az összes iparvállalatok részére

Mindenfajta szivattyúk és csövek — Csatornázási és fűrdőberendezési tárgyak
Tőzoltósági fecskendők és felszerelési kellékek

Kirchner & Co. A.-G. Leipzig
gőzfűrés és famegmunkáló gépek képviselője és lerakata

HOFHER-SCHRANTZ és CLAYTON-SHUTTLEWORTH R. T.
BUDAPEST — vezérképviselője és lerakata

3514 Szivógáz-, benzin- és gőzmagánjáró, valamint egyéb cséplőkészletek és az összes mezőgazdasági gépek

Dzsávic, Hódi templom-festők

művészi kivitelben elvállal szobafestést, mázolás, műerezést. **Tanonc felvételt.** Cim: Subotica gimnazija, Vel. Bečkerek Roknics foto-szalón.

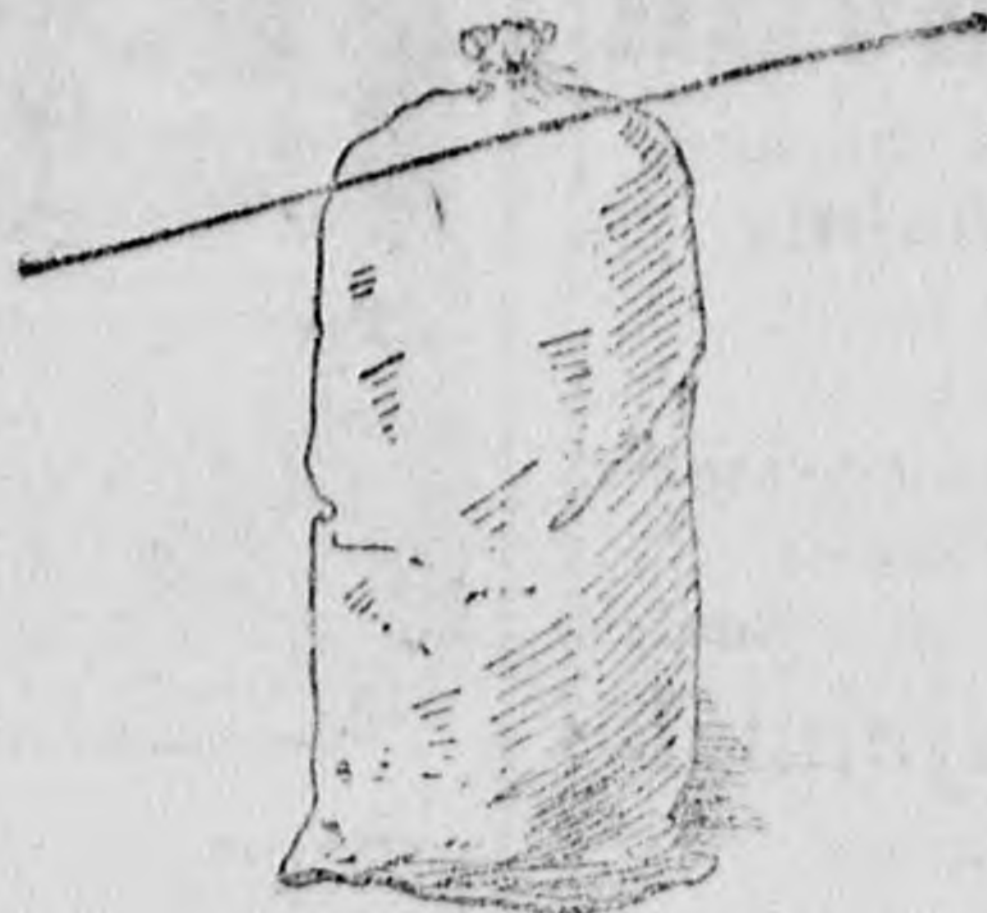
3130

MÉHÉSZETI ÜGYEKBEN INGYEN TANÁCSOT AD

méhések berendezését, méhek beszerzését, a méhek szakszerű kezelését részletesen elvállalja. Méhüket, mézet, viaszt bizományi értékesítésre bankgarancia mellett átvesz **NAGY JÓZSEF** a „Vajdasági Méhészetek Lapok” szerkesztője **Stari-Bečej.** 2341

Rejtvény.

G

A múlt vasárnapi rejtvény teljesen lett leközölve. E számunkban helyesen hoztuk a rejtvényt.

Kocsikenőcs eredeti „DANICA” uszó fekete és sárga hordó és láda csomagolásban gyári áron beszerezhető **Kemény Gyulánál, Subotica, Telefon 29.**

Linoleum különböző szélességekben aszfalt, méterenként és szegélyvel is.

Viaszkos vászon ágyneműre.

Gummi vászon ágyneműre.

NIKOLA JUZBAŠIĆ i DIMITRIJEVIĆ BEOGRAD

Telefon 30-66. 2699 Kolačera 2.

JAVITÁSOK

Mindennemű villanygépek, transformátorok és felszerelések javítása kezesség mellett, elsőrendű szakérők vezetése mellett

modernül berendezett gyárunkban!

JUGOSL. SIEMENS D. D. ZAGREB

Iroda: Draškovičeva 23 Telefon: 8-34, 25-82

Küldemények címzendők: **ZAGREB-SAVA** Iparvágány.

DOMOVINSKA PROIZVODNJA DRVA D. D. ZAGREB, RACKOGA ULICA 8.

Telefon 18-74. Távirati cím DOMBOIS. Telefon 18-74

GŐZFÜRESZ: ČAKOVEC.

Erdőtermelések: Belimanastir, Sumarina, Bar-Petrovoselo és Dja-Lendava Ajánl baranyai termeléséből mindennemű száraz hasáb-, dorong- és galy-

TŰZIFÁT.

VELIKI BEČSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. za PODIZANJE MLINOVA)

TELEFON: 264 ALAPITTATOTT 1921-ben Távirat: „Mühlenbau“

Elvállalunk új malomépítéseket, teljes és részleges átalakításokat legjobban bevált rendszerünk alapján.

Gyártunk mindennemű malomgépeket, azok részeit és minden szükséges berendezési tárgyakat, legrovidebb szállítási határidőre és legkedvezőbb feltételek mellett.

Állandóan raktáron mindennemű **GÉPEK, GANZ-féle HENGERSZÉKEK** és **BUDAI „METEOR” MALOMKÖVEK.**

Fennállásunk óta berendeztünk 20-nál több helyi kereskedelmi és vármalmot (napi fél vagon-tól 12 vagonig terjedő teljesítőképességgel), mely munkánk a legszebb eredményeket igazolják. Kívánságra árjegyzékek, referenciák, tervezetek és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.

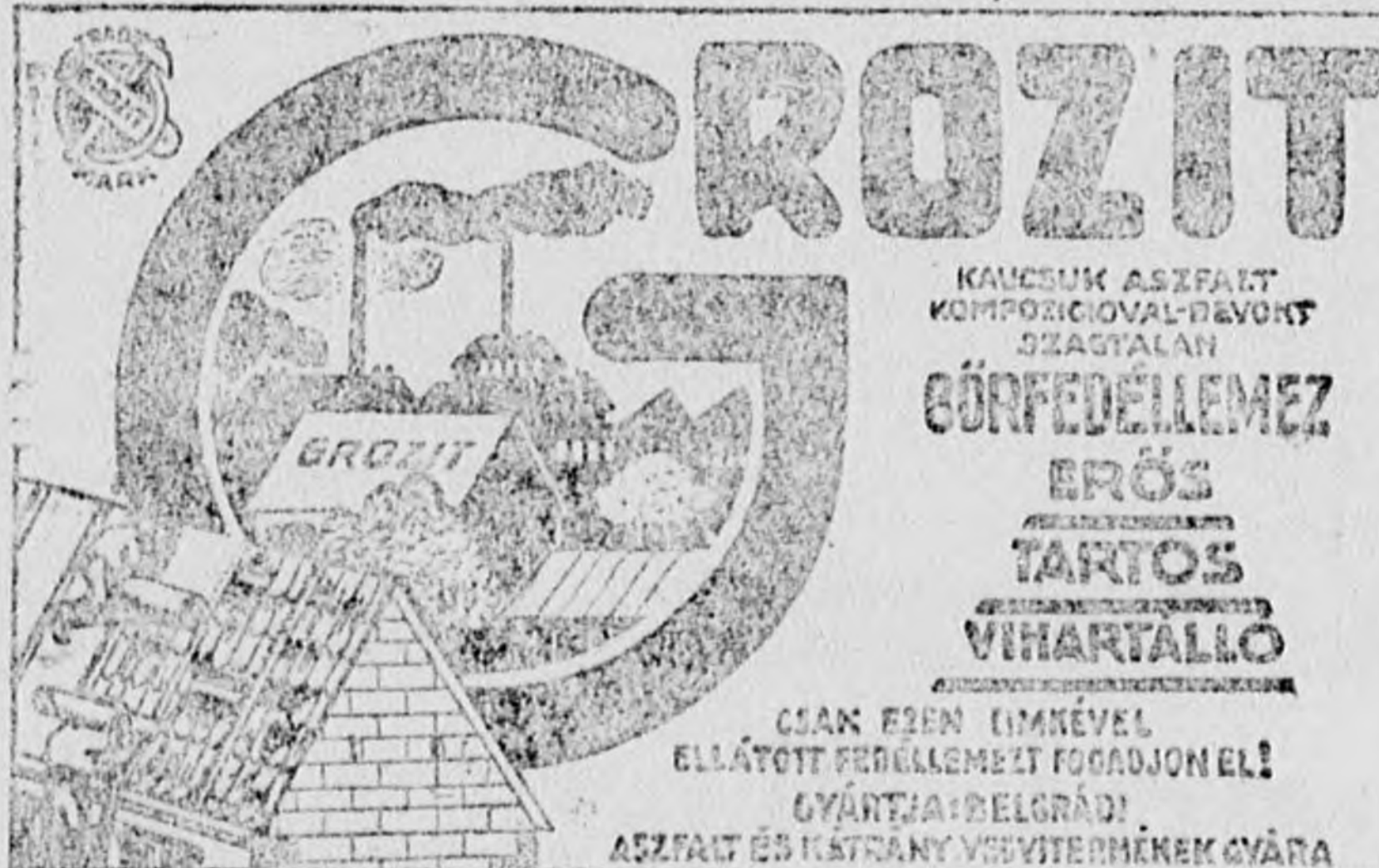
Hengerrovátkolás és oszsolás.

Ganz hengersizékek egyedüli bizományi lerakata Bánáiban.

SZAKKÉPZETT, ÓVADÉKKÉPES KÉPVISELŐ KERESTETIK

SLAVÓNIA, SZERÉMSÉG és BARANYA részére MŰTRÁGYA eladására. — Gazdaságoknál és földművelői körökben való jó bevezettség feltétlenül szükséges. Kimerítő ajánlatokat referenciák megjelölésével a kiadóhivatal továbbít.

3399

Gyártmányaink:

Asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigetelőlemez, kőszénkátrány, cement, karbolineum, kőszénkátrányszurok fedél-lakk, bitumen, asphalt mastix stb. Műszaki osztályunk elvállal és készít: Asphaltjárda, kocsit és belső helyiség burkolását tiszta, termézetes asphalttal. Vizmentes fedések.

elszigetelések asphalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. Tetőfedést kátránylemezzel tiszta, természetes bitumenből készült szagtalan asphalt fedőlemezzel. Nedves falak száraztételét. Talajviz elszigetelését saját rendszerünk szerint. Öreg tetőjavítást és kátrányozást. Facementtelőt több évi jótállás mellett.

Sürgőnycim: **GROZIT.** Telefonszám: 27-20

Gyártja: Beograd Asphalt és Kátrány Vegyütermékek Gyára, Beograd Uta Karadžića 6

Suboticei képviselő: **SCHWEIGER i DRUG.**

A kontinens legnagyobb téglagyáraiból versenyen kívüli

HORNYOLT-TETŐCSEREPEKRE

kérjen árajánlatot és mintákat

BOHN-féle

téglagyáraktól

VELIKA-KIKINDA

Épületfában nagy megtakarítás!

Legjobb, legolcsóbb és legszebb tetőcserepek!

Minden jobb fakeskedésben kapható!

Ahol képviselve nem vagyunk, képviselőket keresünk.

Felelősségel átjavított **LOROMOBILOK** LANZ-WOLFF építési év: 1914/22
 HP. 10/15, 15/20, 20/25, 25/30, 30/40, 40/50, 50/60, 55/65, 60/70, 70/85, 80/100, 90/120, 100/130, 120/170, 130/190, 150/200, 170/230, 200/300, 300/400, 400/500, 500/600 HP.
 Ujak: 26/42, 30/50, 40/65, 50/80, 70/100, 100/140, 120/170, 130/190, 170/210, 200/300 HP.
 Elsőrendűen átjavítva. — Kipróbálva. — Egyévi gyári jótállással. — Komplet szerelés. Tekintse meg állandó raktárunkat. 476

Mindennemű malomgépek elsőrendű kivitelben **MODERN MALMOK** berendezése, már megjevő malmok átalakítása és építése a legújabb rendszer szerint. **Silos és gabonapadlások gabonaszállítóberendezések**

Nyersolaj- és benzinmotorok 5-50 HP-ig **Transzmissziók** Komplet szerelések

Braća Fischer d. d. **ZAGREB** Pantovčak broj 5.

Nagy raktár Zagrebban. — Mérnöki látogatás, tervezetek, prospektusok és katalógusok ingyen. — Azonnali szállítást! — Kedvező fizetési feltételek! — Mérsékelt árak!

Eladó egy 8 HP Renauer szivógázmotor, hozzá egy Hofherr-féle cséplőszekrény, ára

40.000 din.

Eladó egy 14 HP nyersolajlokomobil, ára

30.000 din.

Cim megtudható a kiadóhivatalban. 3421

A ROSSZ ÜZLETMENET

jóra fordul, ha szeszes italait 7240

KOHNIGNÁC

bor- és szeszarú nagykereskedő cégnél — **VELIKI-BEČKEREKEN** — szerzi be. A cég saját főzde felett rendelkezik. — Cognac, törököl, szilviorium és barackpálinka minden versenyen feül állanak. Saját rum- és likörgyártás. Vörös- és fehérborok hordóban és palackokban. Az árak a legszó idáiban vannak kalkulálva. Telefonszám: 91.

Rejtett kép.

Aki a fenti rejtett képen a kutvát megtalálja, vágja ki a képet s május 16-ig levelezőlapra ragasztva, küldje be a kiadóhivatalba. A megtalálók között 100 dinár jutalmat sorsolunk ki.

A múlt vasárnapi számunkban között rejtett képen a gazdat megtalálták 1520-an, a 100 dinárt sorsolás útján Bata Sándor St.-Kanjiza nyerte meg.

Gőzmagánjárók:

6 HP. „KEMNA“ 13 léghörös, teljesen új,
8 HP. „LANZ“ 12 léghörös,
gyárilag javított,
8 HP. „BADENIA“ 12 léghörös,
gyárilag javított

Gőzcséplőkészletek:

8 HP. Hofherr-Schranz gyártmányu,
10 léghörös gőzlokomobil 54" hozzá-
tartozó cséplőgéppel, 1919. évből,
teljesen új karba helyezve

olcsón eladó

Azonnal szállítható!

Fehér Miklós Gépgyár Rt.
Budapest, V., Váci-ut 80

JÓ CIPŐ

csak a

SUTTNER CIPŐI

Főművelhetetlen tartós és szép formájú fércipők erős finom bőrből. Elegáns és modern női és leánycipők. Jó és kényelmes fércipők és szandálok. Továbbá dus választék ingekben, nadrágtartókban, sportsapkákban. Mindezt megtalálhatja Suttner gazdagon illusztrált díszárjegyzékében, melyben óriási cipő választék mellett mindennemű evőszelenczét, ollókat, zsebkéseket, cigarettá és dohány-szelenczék, berstválokészülékeket, öngyújtókat, láncokat, keresztelő érmeket és minden egyebet megtalál, amire ajándék gyanánt vagy saját magának szüksége lehet. Azonkívül Feller V. Jenő stubica-donjai gyógyszerész kozmetikai Elsa-készítményei is — nevezetesen az Elza-lilliomtejszappan — hozzácsomagolhatók a vevő nagyobb kényelmére. Kérje a nagy képes árjegyzéket, amelyért csak 2 dinár portót kell beküldeni alábbi címre.

H. SUTTNER szétküldési áruháza
LJUBLJANA 978. szám, (Szlóvenia.) 9124

FA-SZAKMABELI

A VAJDASÁGBAN BEVEZETETT UTAZÓ

ES ÜGYES DETAILISTA KERESTETIK

Ajánlatokat

„Lignum“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 3455

Pálinkafőzde

rum-, likör- és cognagyár, bornagykereskedő keres egy jó megjelenésű, ügyes

megbízható utazót

Bácska, Szerémség és esetleg Bánát részére, ki a korcsmárosoknál és vegyeskereskedőknél jól be van vezetve és a szerb nyelvet teljesen bírja. Irásbeli ajánlatok „Ügyes utazó“ jeligére „KULTURA“ hirdetőbe, NOVISAD, Kr. Aleksandra ul. 20. küldendők.

3536

Az écskai uradalomnál (Torontálmege, vasut-és hajóállomás) **100.000 kéve prima**

nád

jutányos áron eladó.

3363

DOBRNA

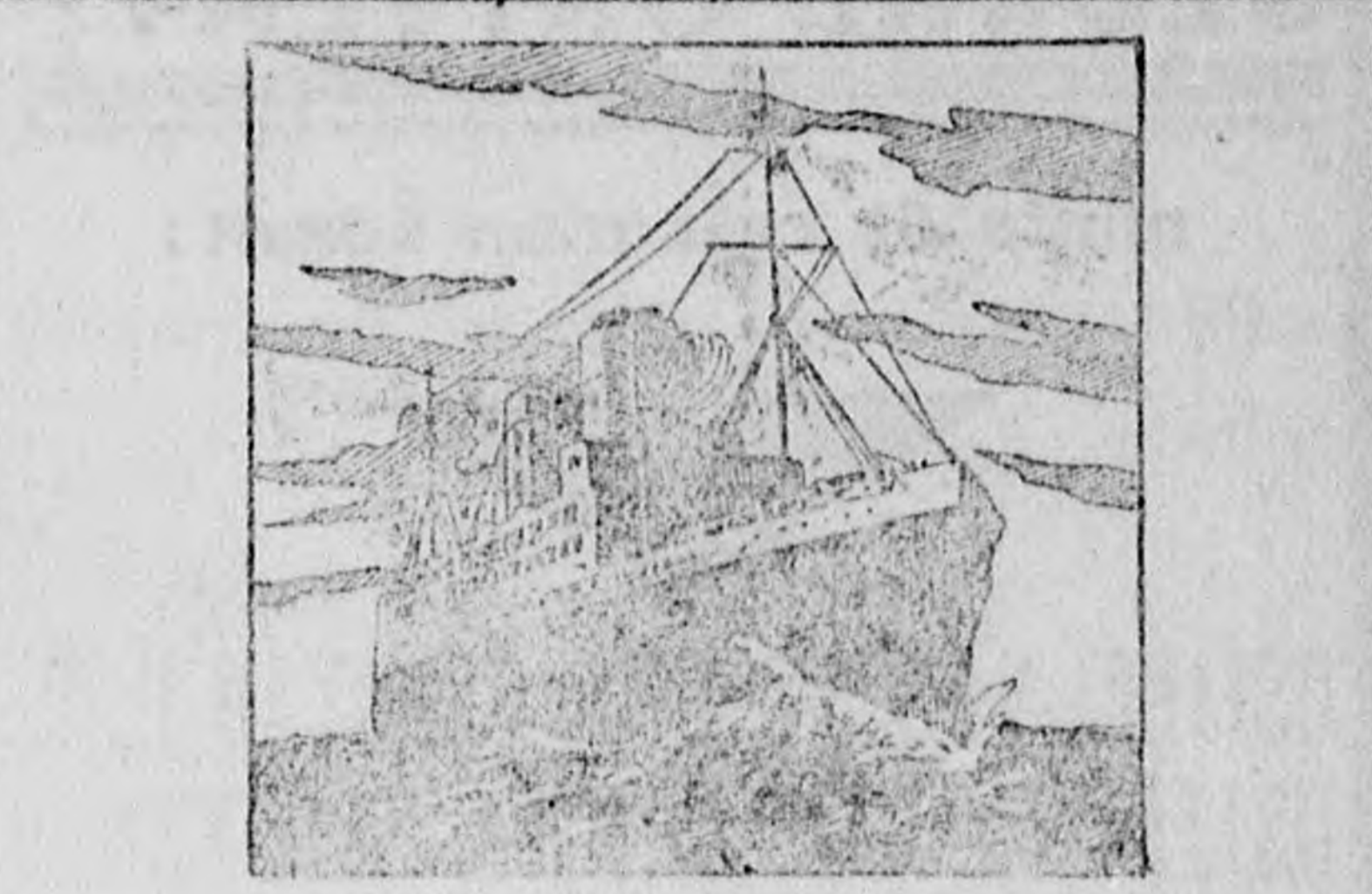
ÁLLAMI FÜRDŐ

(ezelőtt NEUHAUS) CELJE MELLETT

MEGNYILT

PROSPEKTUS INGYEN.

3363

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból Délamerikába Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires Sanpaolo III. osztályu fülkék 2 és 4 ágygal

KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyolven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerak: Kralja Aleksandra 4. Sürögnyeim: „Roymailpac“: Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürögnyeim: „Prometna Banka“ 3145

FÜZŐKÜLÖNLEGESSÉGEK

Maskótók, melltartók eredeti francia és angol modellek után készülnek

DIMITRIJEVICS JULISKA

fűzőtermében, Scotus Viatora ulica 10.

Tisztítás és rossz fűzők újjalakítása a legpontosabban eszközöltetik.

BECKI DRUG SUBOTICA

GABONÁS ZSÁKOK	TECHNIKAI CIKKEK
PONYVA	gép- és varrószíj
ZSINEG	OXIGÉN
KÖTÉL	Gép, henger és motorolajok,
KÁRPITOS CIKKEK	benzin, tovotta, kocsikenőcs,
GYAPJUTAKARÓK	szerszámok, szerszámgépek,
MALOMHEVEDEREK	malomfelszerelési cikkek.

Telefonszám: 412. - Sürögnyeim: BEKDRUG

„VULKAN“

Industrija slavnikov in klobukov Subotica, Štrosmajerova ulica 20. (Halpiac).

Gyárt mindennemű női szalma- és nemezkalapokat nagyban és kicsinyben.

Tavaszi szezonra rendeléseket már most elfogadok.

9576

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS! **KRAUSZ BÉLA és TÁRSA** **SAJÁT ÉRDEKÉBEN GYŐZD JÉK MEG!**

DIVATÁRUHÁZA SUBOTICA, RUDIČEVA ULICA 2.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok: Női selyem- és flór-harisnyák minden színben, legjobb minőségű gyermek-harisnyák, gyermek-zoknik, férfi-zoknik, selyemnyakkendők, kesztyűk, fehér- és színes ingek, selyemzsebkendők, puha- és keménygallérok.

HIMZETT NŐI INGEK 40 DINÁRÉRT! **HIMZÉSEK és CSIPKÉK NAGY VÁLASZTÉKBAN!**

2067

SCHMOLKAHIRDETO IRODA HIRDETESEI
NOVISAD FUTOSKI PUT 2 TELEFON 276**MOTORHAJÓ KÖZLEKEDÉS**

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJ KÖZÖTT:

INDUL:
Staribečejről 1/2 5, 1/2 8, 1/2 10, 1/2 14, 16 órákorINDUL:
Novibečejről 1/2 6, 9, 1/2 12, 15, 17 órákor

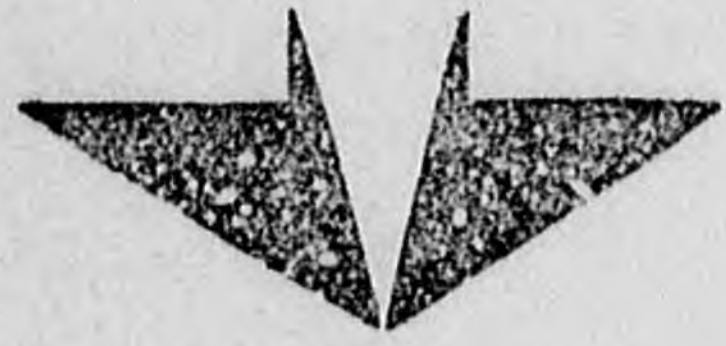
KÖNNYŰ KERESKEDELMI

ÖNTVÉNYT

(Kommerzguss) és

SZÜRKE ÖNTVÉNYT

minta és rajz után készít:

OSIJEKI VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR R. T.
OSIJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA I
TVORNICA STROJEVA D. D., OSIJEK

Raktárról szállíthatók:

2926

Standard { cséplő
gép
cylinder
nyers } olajakBENZIN Michelin Cablé gummi AUTÓOLAJ
HOFHERR-GÉPEK, Hofherr-cséplőgarnitúrák
Szívógáz generátorokDobsin Alkatrészek Csapágyak
Cséplőponyva, l-a gépszijM. CORNICK kéveköttőaratógép, eredeti Standard
Manilla, alkatrészek, fűlkaszálók

BRAUN MARCEL

Telefon 106 VELIKI-BEČKEREK Telefon 106

Uj, komplett

Hofherr és Schrantz-féle
magánjáró**cséplőgarnitúra**

8 lóerős, nagyon jutányosan eladó

Osijeki Vasöntöde
és Gépgyár Rt.
Osijek**Alkalmi vétel**Eladó: Autó, teljesen új
állapotban, 35 HP. Fiat,
önindítóval és villany-
világítással, 1 db Lauront
Clement, 20 HP. 1 db
Studebäcker 45 HP. és 1
db 2 üléses Puch. — Bő-
vebbet dr. Szántó Miklós
Sombor, Apatini ut 44.
3367**Intelligentes Fräulein**mit Sprachkenntnisse serb-kroat-
deutsch und französisch, wird
ab sofortigen Eintritt zu zwei
Kindern von 5 und 20 Jahren
gesucht. Nur mit gute Zeugnisse
und Angabe von Referenzen
wird ersucht anzuschreiben an
Hinko Steiner, Vukovar**FISCHER ULADIMIR és TÁRSA**KR. PETRA U. 23. NOVISAD TELEFON: 364.
(AZ UDVARBAN)**„HAFA SOLID“**

HARISNYÁK és KEZTYŰK NAGYKERESKEDÉSE és

KETTENMARKE(F. PETERS-és NACHFOLGER WIEN) GALLÉRGYÁR GYÁRI
LERAKATA

GYÁRI ÁRAK! CSAK NAGYBAN! GYÁRI ÁRAK!

**VASIPARI
GYÁR**Biztosítja gyárát a legjobb ered-
ménnyel. Régi és használt tűz- és
vicsövek ujjátétele (felfrissítése)
szabadalom szerint. Csőfal-hidre-
pedés, javítások szabadalom sze-
rint. Generalis, javítás és szerelés
mozdonyok, lokomobilok és gőzka-
zánok, gépek, motorok stb.-nél.

Mindenféle vasszerkezet!

PUTZMITTELWERKE

GLOBUS K. D.
VUKOVÁR, KERES**UTAZÓT**szerb, német és magyar nyelvtudással, ki
vegyészeti cikkekben már eddig is utazott.
Csakis írásbeli ajánlatok referenciák és fizetés;
igények megjelölésével fenti címre küldendőkUGYANOTT EGY NÉMET-HORVÁT
NYELVTUDÁSSAL BIRÓ PERFEKT
GÉPIRÓNÓ FELVÉTERIK

3522

TETŐFEDŐ ANYAG

A legjobb és legolcsóbb

Tetőfedő- és Szigetelő-anyagTartósság céljából való meszelés vagy kátrányozás felesleges
ÖHLER-BLATTMANN, LERAKATA NOVISAD, LIMAN

Tulajdonos: A. MEIER

2628

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK**
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13 legolcsóbban kaphatók
Táviratcím: Hessian
Telefon: 531 — 932

ITALA TURA-AUTÓ

TELJESEN ÜZEMKÉPES

ELADÓ

BŐVEBBET KARDOS HIRDETŐVÁLLALATNÁL, NOVISAD, ÖRMÉNY-U. 3. SZ.

ELADÓ

egy jókarban lévő „Sayglas Traktor“

CSEPLŐGARNITURA

„Hofherr és Schrantz“ gyártmány. Bővebbet felvilágosítást nyújt **OLČAN ILIJA** Veliki-Bečkerek (Bánát) Petrogradska (Melencei) ul. 22. szám.

Valói Manilla

KÉVEKÖTŐZŐ

Komlózsinegek a legolcsóbb áron. Zsákok jutából, kenderből és lenből. Szalmazsákok, liszt, szilva, komló és sózsákok „JUTA HESSIAN“ gyári árban kapható. Különböző használt zsákok eladása. Vagontakaró- és cséplő-ponyvák rendelésre azonnal elkészítetnek. Mindennemű zsinegek, kötélárúk, halászati cikkek és hevederek, tömlők, takarók legolcsóbb beszerzési forrás

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő, zsák- és ponyvakölcsönző

Fütoški put 4, Központ: **NOVISAD** Telefon: 430Sürgöncim: **Jutešif**

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ulica 21, a Szava partján, szemben a hajóállomással.

Fiókok: Zagreb, Bécs, Budapest.

Kívánságára árjegyzékkel szolgálunk!

Pirelli-tökenemesítő-gummi„Exelsior“ kapható a vezérképviselőnél **Berthold Neumann - Zagreb**

Hatzova ulica 9.

gyarmatáru- és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése.

3430

Jó minőségű gyanta

nagyobb mennyiségben eladó.

Cim: **Bega-hirdető, Veliki-Bečkerek.**

3515

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Mielőtt

gépolajat, hengeroajat, tovozzsirt

vásárolnak a küszöbön lévő cséplésre, saját érdekében kérjenek ajánlatot:

Kemény Arnold cégtől, Vel.-Kikinda

Telefon: 93. Csoportos rendelések esetén kedvezmény.

Komoly, megbízható

utazó

akinek kereskedőkkel és gazdákkal kell üzletet kötni, adja be ajánlatát referenciák megnevezésével **Lederer Leo** cégnek **Sombor**

LOKER VILMOS NOVISAD**ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT**

Alapítva 1902 évben

Telefonszám 229.

Vezérképviselő és gyári raktára a **bratislavai (pozsonyi) Kábelgyár Rt.-nak**

Nagy raktár az összes vezetékanyagokban, szigetelőcsövekben, csupasz vörösréz huzalokban, szerelési anyagokban, motorok, dynamók, ventilátorok, árammérők és mérőeszközök.

Nagyban és kicsinyben!

Villamosvilágítási és erőátviteli berendezések, ugyisztén csengő, házteléfono és villámhárító berendezések jótállás mellett.

Díjtalan ajánlatok!

Egyedüli optikai szaküzlet. Zeiss-punktal tüvegek egyedárusítása. Szemüvegek szakszerű elkészítése. 3412

ADRIÁNK GYÖNCYE!

NOVI VINODOL

PALACE HOTEL „LIŠANJ“ és „SAN MARINO“

AZ INTÉZET EGESZ NAP NYITVA ERŐSS SÁNDOR VEZETÉSE ALATT

120 SZOBA

KÁVÉHÁZ, ÉTTEREM, MOZI, KATONAZENE TERMÉSZETES HOMOKSTRAND MÉRSÉKELT ÁRAK

3488

„CLIMAX“ NYERSOLAJMOTOROK

(SEMI-DIESEL) 6-160 lóerős nagyságban

„CLIMAX“ NYERSOLAJLOKOMOBILOK

6-16 lóerős nagyságban raktárról azonnal szállíthatók.

Legolcsóbb üzem! Legolcsóbb árak! Részletfizetési kedvezmény!

Árajánlattal szívesen szolgál:

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R. T. BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80.

3517

Suboticára beköltözni szándékozó vidéki földbirtokos 4-5 szobás

CSALÁDI HÁZAT KERES

lehetőleg a beltérhez közel. — Ajánlatok az „Athenaeum“ könyvkiadó címére küldendők, Subotica, Aleksandrova ulica 5.

3529

Keresetek

50-70 HP használt üzemképes lokomobilt bérbe vagy megvételre. Ajánlatok Beograd Obnova Domina ulica 39. szám kéretnek.

3446

VARDAR**BIZTOSÍTÓ R. T. VOJVODINAI FIÓKIGAZGATÓSÁGA SUBOTICA TELEFONSZÁM 2-82. SOKOLSKA UL. 7.**

Foglalkozik a biztosítás minden ágával.

2783

Építőanyag Ipari Részvénytársaság

PILOT ZAGREB

VAJDSÁGI KÉPVISELETE

Eugen Árpádfy, Subotica

Faje Dobanovačkog ulica 5.

Mindennemű építkezési anyagok raktára és nagyban eladása.

Cement
Mész
Kátránypapír
Ruberoid
Gipsz
Alabaszter
StukaturÉpületfa
Facement
Majolikalapok
Kerámitlapok
Kerámit kövezettéglák
Samottégla
Samottliszt

stb. stb.

3360

Figyelem!

Eredeti Hatschek ETERNIT fedőpala. Kizárólagos joggal a Vajdaságra.

Hazai gyártmányu égetett kályhák, takaréktűzhelyek, szolid garantált minőségben.

ÉDER ÉS ERDÉNYIMŰBUTOR ASZTALOSOK
LAKBERENDEZÉSI VÁLLALATSUBOTICA IV. SUDAREVIĆEVA-U. 4.
HARAMBAŠIĆEVA 15.

ELSŐRENDŰ KIKINDAI NAGY

C S E R É P

4 KORONA 50 FILLÉRÉRT darabonként kapható

DOHÁNY ZOLTÁN fatelepén Subotica, Beogradska put. Telefon 365.**ELADÓ FÖLD VETÉSSEL.**

Novi-Bečej határában, a községtől 10 km.-nyire kövezett országút mentén 122 hold föld, ebből 100 hold prima vetéssel és 22 hold legelő, tanyával, állatállománnyal és gazdasági felszereléssel jutányos áron és kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó.

Érdeklődni lehet: **KRAUSZ SAMUNÁL** Novi-Bečej, Telefonszám 28.**Miért nem főz gázzal?**

Olcsóbb mint a fa, tiszta és a konyhában nem terjeszt hőséget.

WEITZENFELD és TÁRSA SUBOTICA (BÁCSKA)

Távíratcím: KENDERIPAR
Iroda: Városi bérpalota
Telep; Sental put
Alapítva: 1902
Telefon: 190

Moquette-, gobelin- és selyem butor-
huzatok. — Patent roletta rudak.

Ajánl:

lópokrót,
tűzoltó- és kerti
tömlőket, új lisztes,
gabonás, gyapju-, toll-, komló-
és szalmazsákokat, matrac- és roletta-
szöveteket jutából és lenből, mindennemű
háztárgyat, zsineget, köteleket és hevedereket.

Ponyvaeladás és kölcsönzés!

A LEGJOBB TETŐFEDŐANYAG

„SALONIT“

ASBEST és CEMENTFEDŐ

Szerbiai képmásolat:

Rajiska Fabrika Cementa A. D. Beograd
Hilendarska ulica 22. 3135

Kötő- és szövőgépek

érkeztek és raktáromon megtekinthetők.

Kézikötőgépek Sander & Graff

Chemnitz gyártmány
8-as beosztás 60 és 70 cm. széles, 7-es beosztás 36,
60, 70 és 80 cm. széles, 6-os beosztás 70 cm. széles,
4-es beosztás 50 cm. széles, 10-es beosztás 36 cm.
széles, 12-es beosztás 32 cm. széles.

Továbbá kézikötőgépek minden szélességben és finom-
ságban, továbbá automatikus amerikai körkötő, kör-
keres és raslizógépek: Feliks Lederer, Wien, Wil-
helm Barfuss, Apolda és Fritz Schuster, Chemnitz-
gyártmányok. Állandó raktár kellekekben és minden
rendszerű tükben. Vezérképviselőt Jugoszlávia részére:

ALFRED KOZMA, OSIJEK I. Županijska ul. 42

Hófehér **MÉSZ**

Mindenfajta **TÜZIFA**

Szenek és utkővek vagonkéntben legolcsóbban
szerezhető be

AUGSBURGER IMRE SUBOTICA
Cyril-Metoda trg 7.

RÉZGÁLIC, 98-99%

RAFFIA, extra
Mayunga

KÉNPOR
MŰTRÁGYA
LEGOLCSÓBBNAPIÁRON
CSAK NAGYBAN

„RATAR“ D. D.
KÉPVISELETÉNÉL

SUBOTICA
ALEKSANDROVA UL. 15
TELEFON 44. 3270

„HARANG“
mosószappan a legjobb!

Gyártja:

Első Novisadi Szappangyár

Nagyobb vajdasági
városban egy jól be-
vezetett rőfősüzlethez

TÁRSAT

keresek, aki tőkével
és szaktudással részt-
venne az üzlet további
felvirágztatásában. —
Ajánlatokat „Jó alka-
lom“ jeligére a kiadóba

3366

Cséplőtulajdonosok figyelmébe!

BÖHLER DOBSIN 4, 6, 8 és 10 HP. cséplőszekrényhez, KAZÁNCSÖVEK,
kompozíció, fessmérők, OLAJOZÓK, zsirzók, MANOMETER,
VIZMUTATÓKÉSZÜLÉKEK és üvegek

TÖMITŐANYAGOK:

Asbestlemez, asbestszinór, kész mosólyukgyűrűk, KLINGERITLEMEZ,
papirlemez, stb. LYUKASZTOTT LEMEZEK, GRAEPEL-féle TÖREKROSTA,
SZALMA- és TÖREKRÁZÓTENGELYEK, lokomobil kerékpuska és sapka,
GÉP- és HENGEROLAJOK, GOLYÓCSAPÁGYAK és amerikai ZSIRADÉK,

SZERSZÁMOK és SZERSZÁMGÉPEK!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK!

állandó nagy raktár

Erdős Henrik és Társa

Temerinska ulica 8.

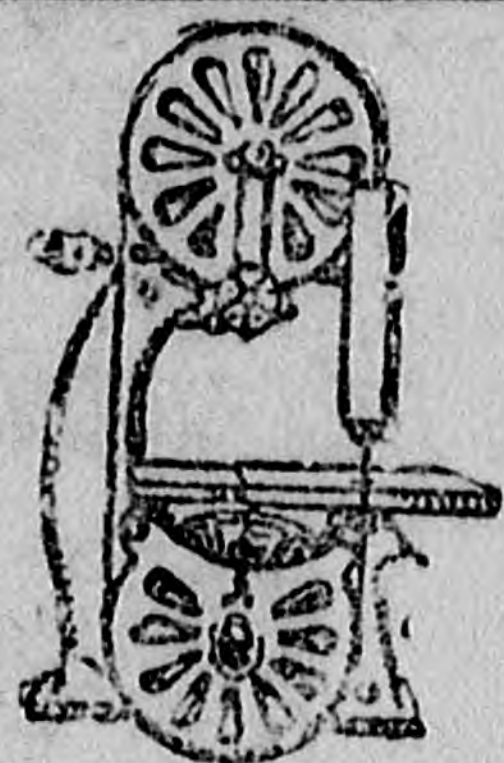
NOVISAD

Temerinska ulica 8.

Telefonszám: 335.

3309

Sürgöncim: Erdőscomp.

Faipari gépeket

legalkább svédrendszeri
billenős golyós csapágyazással,
subotici raktárból verseny-
árban azonnal szállítok.

JELLINEK JÓZSEF
SUBOTICA, Paja Kujundžićeva
ul. 4. (Úri Kaszinóval szemben)

Wachtler Mihály

modern lakatos- és
gépjavitó műhelye
Subotica Zrinjski trg 11

Minden szakmabeli
munkát olcsón és
pontosan készítek.

Legmodernebb kaszákhat
nyit és javít, összes mo-
zorgazdasági gép- és mo-
torjavítást, valamint kutak
javítását vállalja és
heggeszt.

Társ

kerestek közvetlen Zagreb
melletti városban jól jöve-
delmező iparvállalathoz, a
társnak lakásról gondos-
kodva van.

Szükséges tőke
300-500.000 dinár.
Cím a kiadóban.
3379

Bőr kupéböröndök
táskák, bőrtárcák
nagy választékban meg-
rendelésre is kaphatók.

Alkalmi vásárlás!!!

Felhal-
mozott
nagy választékban és facomban
egy fekete svéd gránit, labrador,
szürke cionitok és márványban
stb. Versenyképes árak! Terv-
szerint köszöbrázati munkákat
vállalok

Virágh Gyula kőfaragó
BÁLA-Topola. 2680

ELISMERTEN LEGJOBB PATKÁNYIRTÓ A

ZETA FOSZFORPASZTA

A patkányokat teljesen kiirtja. — Próbaküldemény 20 dinár ellenében.

ZETA D. D. SOMBOR

